БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 269 (19.940). • 1987 йил 22 ноябрь, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

АЗИЗ ПАХТАКОРЛАР, ҲИММАТЛИ ҲАШАРЧИЛАР!

Сизларнинг жасоратингиз, қаҳрамонлигингизга ҳамма қойил қоляпти. Об-ҳаво қийинчиликларини енгиб, граммлардан бунёдга келаётган «оқ олтин» хирмони тобора юксаляпти. Яна бир астойдил ҳаракат қилсак, марра эгалланади.

Пайкаллардаги сизга муштоқ дурдонани тез ва сира исроф қилмай йиғиб-териб олайлик. Ҳар қандай шароитда ҳам суръатни сусайтирмаслик керак. Кўсак узадиган агрегатлар пайкалларга киритилиб, унумли ишлатилсин! Кўсак чувиш механизмлари иш унумини оширайлик.

ПЕШҚАДАМ БЎЛАЙЛИК, ЯНГИЧАСИГА ИШЛАЙЛИК

КПСС Марказий Комитетида кенгаш

КПСС Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгашда қайта қуриш янги босқичининг — бутун ижтимоий турмушни демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳотнинг асосий йўналишларини таъминлаш соҳасидаги партиявий иш вазифалари муҳокама қилинди. Кенгаш ишида КПСС Марказий Комитетининг секретарлари ва бўлим мудирлари, КПСС Марказий Комитети, КПСС Марказий Ревизия комиссияси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети аппаратининг бошқа раҳбар ходимлари қатнашдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев кенгашни очиб, унинг асосий ғоясини қисқача таърифлаб берди.

— Бугун биз Марказий Комитет раҳбарлари, бўлим мудирлари, партия аппаратининг раҳбарлари шу ерда, партиявий уйимизда учрашиб, ҳозир кун тартибида реал ва асосли тарзда пайдо бўлган мавзуда гаплашиб олишга қарор бердик, — деди М. С. Горбачев.

Гап қайта қуришнинг янги, иккинчи босқичида партиянинг роли тўғрисида боради. Партиянинг роли тўғрисидаги мавзу, аслида, ҳеч қачон кун тартибидан олинган эмас, аммо ҳозир бу мавзу ҳар қачонгидан ҳам катта амалий аҳамият касб этмоқда. Қайта қуришнинг шу босқичида ҳам социалистик қурилиш ишини партиясиз тезроқ олға силжита олмаслигимиз мутлақо равшан.

Қайта қуришнинг биринчи босқичини якунлайдиган бўлсак, Марказий Комитет, Сиёсий бюро ва Секретариат, Марказий Комитет аппарати, республикалардаги ва жойлардаги партия комитетлари бу ишни умуман муваффақиятли ўтказдилар, деб ишонч билан айтиш мумкин. Ишнинг мураккаблиги шундан иборат эдики, ҳақиқатда биринчи босқичдаги ҳамма ишни аввал-бошдан бошлаш — қайта қуриш йўлларини излаш, иш йўналишлари ва методларини танлаш, кўпдан-кўп экспериментлар ўтказиш лозим эди. Ўйлайманки, назарий ва сиёсий иш нуқтаи-назаридан ҳам, ишга амалий ёндашувлар нуқтаи-назаридан ҳам партия бу босқичда ўз юксаклигида турди.

Марказий Комитетнинг июнь Пленумида биз шуни тўғри уқтириб ўтдик: қаердаки қолоқликка йўл қўйилса, биз нуқсонларнинг бир жойдан жилмай қолишини дарҳол пайқаб оламиз. Ана шунда баъзи партия ташкилотлари бирон-бир салбий тенденцияларнинг кўринишларига барҳам бериш ва йўл қўймаслик учун яна эски усулларни ишга сола бошлайдилар, яъни «йўл қўймаймиз», «маҳкам ушланг» ва шу каби принцип асосида ҳаракат қила бошлайдилар.

Бироқ энди бундай усуллар ярамайди. Модомики, биз демократиялашни кучайтирган эканмиз, халқнинг бутун имкониятларини қайта қуришнинг барча жараёнларига жалб қилаётган эканмиз, ишни эскичасига юритиб бўлмайди. Бундай қилиш фақат жамиятни жонсарак қилиб қўяди, одамларнинг ғашига тегади, сиёсий, мафкуравий муҳитимизга, ижтимоий онгга асабийлик солади.

Биз қайта қуришнинг янги, жуда мураккаб босқичига етиб келган ҳозирги пайтда, бир-бири билан боғлиқ — бир-бирини тақозо этувчи икки жиҳат — жамиятни янада демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳотни ўз ичига оладиган йўл бу босқичнинг ўзагини ташкил этиб турган бир пайтда бизнинг ишимиз ҳам бошқача тус олмоқда. Шу пайтгача биз қайта қуриш зарурлигини тушунтириш, исботлаш, асослаш билан шуғулланиб келдик. Янгича ёндашувларни изладик, туб иқтисодий ислоҳотга оид ҳужжатлар устида ишладик. Халқ бизни, бизнинг изланишларимизни, партиянинг қарорларини қўллаб-қувватлади.

Ҳозир демократия жараёнлари чуқурлашиб борадиган, туб иқтисодий ислоҳот программамиз бутун жамиятни ҳаракатга келтирадиган, миллион-миллион кишиларнинг манфаатларига дахл қила бошлайдиган бир пайтда партия олдида янада мураккаброқ вазифалар пайдо бўлади.

Биз бу янги босқичдаги ўз ишимизни синчиклаб ўйлаб кўришимиз керак. Бу соҳада бадиҳабозлик ўтмайди. «Қандай ишлаган бўлсак, шундай ишлайверамиз», дейиш — нотўғри, ҳозир бундан ҳеч нарса чиқмайди. Шунчаки қисувга олиш, шунчаки буйруқ бериш, шунчаки ҳаммани райкомга чақиравериш ҳам яхши усул эмас, чунки биз хўжалик ҳисоби орқали ишлаб чиқариш ва бошқарувнинг ҳамма бўғинлари — тармоқлар, бирлашмалар, коллективларнинг, ҳар бир меҳнатчининг ташаббусини қулф урдиряпмиз. Биз Советларнинг, жамоат ташкилотларининг имкониятларини ҳам рўёбга чиқаряпмиз. Демак, бошқача ёндашувлар керак.

Вазифа амалий равишда шу тарзда турибди: партия ҳозирги босқичда жамиятнинг сиёсий авангарди бўлишдан иборат ўз ролини бирмунча қайта идрок қилиши керак. Қайта идрок қилганда ҳам ўз методлари, ҳаракат усуллари янги талабларга монанд бўлишини назарда тутиши керак. Сўнгра бу нарса Марказий Комитет Сиёсий бюроси, Секретариати, бўлимлари ишига ҳам, республика ва маҳаллий партия органларининг ишига ҳам таъсир қилиб, мужассамлашуви лозим.

Янги шароитларда партия вазифаларни ҳал этишнинг янгича ёндашувларини, янги усулларини ҳам топиши керак. Бугунги учрашувнинг ғояси ҳам, аслида, ана шуларни муҳокама қилишдан иборат. Ҳозир биз келгусидаги ишнинг ҳамма тафсилотларини равшан тасаввур қилаётганимизга ишончим комил эмас. Нега ишончим комил эмас? Чунки ҳеч нарсани ўзгартиришни ўйламайдиган кишигагина ҳамма нарса равшан бўлади. Демак, у илгари қандай ишлаб келган бўлса, шундай ишлайверади. Бундан кейин шундай ишлаб бўлмайди. Акс ҳолда партиянинг мақсади тушунарли бўлмайди. Чунки демократиялаш, янги хўжалик механизмини ва хўжалик ҳисобини ўзлаштириш давомида жамият ўзгармоқда ва ўзгараверади.

Ҳозир партиянинг обрў-эътибори, аввало, кучларни бирлаштириш маҳорати билан, одамларнинг қайта қуришдаги ўз ўрнини топишига ёрдам бериш қобилияти билан бирга ўсиши мумкин. Бинобарин, биз партиявий ишни аввалгидан кўра кўпроқ теранлик ва куч билан олиб боришимиз керак. Шу муносабат билан партия янги шароитда ишлашга қанчалик тайёрлигини бир назардан ўтказиш лозим.

Марказий Комитет партия комитетларининг пленумларини ва партия йиғилишларини ўтказишга қарор қилди, уларда сайлаб қўйилган раҳбар органларининг ҳисоботлари тингланади. Бу пленумлар ва йиғилишларга шундай тайёргарлик кўриш керакки, улар партияни қайта қуришимиз иккинчи босқичини дадил ўтказа оладиган даражага кўтаришга ёрдам берадиган бўлсин.

Кенгашда ўртага қўйилган масалаларни муҳокама қилишда КПСС Марказий Комитетининг секретарлари А. П. Бирюкова, А. Ф. Добрынин, В. И. Долгих, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, А. Н. Яковлев, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетининг раиси М. С. Соломенцев, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудирлари А. И. Вольский, В. А. Григорьев, А. Г. Мельников, Ю. А. Скляров, Н. А. Сташенков, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг биринчи ўринбосари Е. З. Разумов сўзга чиқдилар.

Қайта қуришнинг янги босқичида ишнинг муваффақияти партия ташкилотлари ўзларининг амалий фаолиятида инсон омилини, унинг ижодий имкониятларини нақадар рўёбга чиқариб, кучайтира олишларига, коммунистларнинг пешқадамлик ролини амалда таъминлай олишларига тўла-тўкис боғлиқ бўлишини нотиқлар таъкидлаб ўтишди.

Энг муҳим умумпартиявий кампания — район, округ, шаҳар, область, ўлка партия комитетларининг, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг пленумларида ва бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида сайлаб қўйилган партия органларининг ҳисоботларига тайёргарлик кўриш соҳасидаги жамики ишларга ва бу кампаниянинг самарадорлигига айни шу позицияларда туриб баҳо бермоқ керак. Қайта қуришга партиявий раҳбарлик услуби ва методларини таҳлил этиш, ишдаги ютуқлар ва нуқсонларни принципиал муҳокама қилиш орқали сайлаб қўйилган барча партия активларининг фаолиятини кучайтириш, эскича иш усулидан воз кечмаган кишиларни уйқудан уйғотиш, резервларимизни қатъият билан очиш ва барча партия комитетларининг фаолиятини қайта қуришнинг янги босқичи талаблари даражасига кўтариш лозим.

Партия ходимлари, дейишди кенгаш қатнашчилари, ҳаёт билан жуда чамбарчас боғланган бўлишлари, қайта қуриш қандай бораётганлиги ҳақида билимдонлик билан фикр юритишлари, ревизорлар тарзида иш тутмай, балки аввало ташкилотчи, консультант, маслаҳатчи, ёрдамчи бўлиб иш кўришлари, қоғозларни камроқ қоралашлари, партия қабул этган энг муҳим қарорларни оперативлик билан турмушга татбиқ этишлари керак.

Ҳозир туб иқтисодий ислоҳот, янги хўжалик механизмини жорий этиш, уни такомиллаштириш, марказда ва жойларда бошқарув органлари структурасидаги ўзгаришларни тезроқ қиёмига етказиш, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми қабул қилган «Экономикани бошқаришни тубдан қайта қуришнинг асосий қоидалари»ни хўжалик турмушига планли равишда жорий этиш масалалари алоҳида эътибор беришни талаб қилади. Хўжалик юритишнинг янги усулларини ўзгартириш соҳасидаги оғирлик маркази меҳнат коллективларига, давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонунга асос қилиб олинган принципларни эгаллашга кўчирилмоқда. Кундалик халқ хўжалиги планларини ҳам эътибордан четда қолдириб бўлмайди — қайта қуриш вазифалари ана шу планларнинг бажарилишида моддий жиҳатдан рўёбга чиқади, одамларнинг энг зарур эҳтиёжларини қондиришда реал натижаларга эришиш мумкин бўлади, озиқ-овқат билан таъминлаш, уй-жой қуриш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва хизмат соҳасини кенгайтириш сингари жуда зарур вазифаларни ҳал этиш ишда алоҳида сабот ва изчилликни талаб қилади.

Қайта қуришнинг иккинчи босқичи, кенгайиб бораётган иқтисодий ислоҳот, жамиятдаги демократиялаш жараёнлари барча кадрларнинг ишига нисбатан катта талаблар қўймоқда, деб таъкидлашди кенгаш қатнашчилари. КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумидан кейин бу соҳада эндигина ўзгаришлар бошланди, туб силжишлар ҳали рўй берган йўқ. Партия ташкилотлари раҳбар кадрларни, барча меҳнаткашларни топширилган иш учун юксак масъулият руҳида тарбиялаш, уларнинг мустақиллиги, ташаббус ва социалистик омилкорлик кўрсатишлари учун шарт-шароит яратиш соҳасида янада активроқ ҳаракат қилишлари зарур.

Меҳнат коллективлари янги хўжалик механизми амал қиладиган шароитда ишлашга ҳамма жойда ўтказилажаги, жумладан, хўжалик ҳисоби, ўзини ўзи пул билан таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплаш масалалари соҳасидаги иқтисодий билимларни обдон ўрганиш зарурлигини кун тартибига қўймоқда. Жамиятда рўй бераётган социал-сиёсий жараёнлар сиёсий билимларни, дунёқараш фанлари бутун комплексини эгаллашнинг сифат даражасини ошириш заруратини келтириб чиқармоқда.

Кадрларни ўқитиш, тайёрлаш ва қайта тайёрлашни ташкил этиш билан бирга кадрлар билан ишлашни демократиялашга, уларни эътибор билан танлаш, кўтаришга қатъият билан бурилмоқ керак. Ҳамма жойда қуйидан контроллик, раҳбарларнинг ҳисоб бериб туриши, уларнинг алмашиб туриши, танқид ва ўз-ўзини танқид партиявий турмушнинг нормалари бўлиб қолиши лозим. Кадрларни ишига баҳо бериш мезони битта бўлиши керак, у ҳам бўлса қайта қуриш соҳасидаги конкрет ишлардир, деб таъкидлашди кенгаш қатнашчилари.

Партияда ва умуман жамиятда демократияни янада кучайтириш, чуқурлаштириш ҳаётий заруратдир. Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси арафасида одамлар билан ошкора мулоқот, қайта қуриш муаммолари хусусида, ижтимоий турмушнинг ҳамма ўткир масалалари юзасидан билимдонлик билан партиявий гаплашиш, меҳнаткашларнинг социал ижодкорлигини ҳар томонлама ривожлантириш алоҳида муҳим аҳамиятга эга эканлиги кенгашда таъкидлаб ўтилди. КПСС Уставига асос қилиб олинган барча демократик принциплар ва нормаларга янги туртки бериш коллектив иш практикасини жиддий равишда яхшилаш, сайлаб қўйилган активларнинг ролини ошириш зарур, бу активлар партиявий турмушнинг ҳамма масалаларини ҳал этишда амалда тўла ҳуқуқли бўлишлари лозим.

Қайта қуришнинг янги босқичида ошкоралик, афкор омманинг назорати, мавжуд камчиликларни ошкора ва амалий танқид қилиш, қайта қуриш тажрибасида рўёбга чиқаётган жамики янгиликлардан кенг фойдаланиш ҳар қачонгидан ҳам муҳимдир, дейишди нотиқлар. Оммавий ахборот воситаларига доимий партиявий эътибор ва ёрдам керак, бу воситалар янги босқичда ҳам партия сиёсатини омма онгига актив сингдиришлари, қайта қуриш вазифаларининг ҳал этилишини идеологик жиҳатдан таъминлашлари керак.

Кенгашда М. С. Горбачев якунловчи нутқ сўзлади.

— Бўлиб ўтган фикрлашувлар, — деди у, — бундан буёнги фикр-мулоҳазалар учун, қайта қуришнинг ҳозирги босқичида КПСС-нинг ролини ошириш йўллари нималардан иборат, деган асосий саволга жавоблар излаш ва топиш учун яхши омиллар беради.

Бизнинг суҳбатимиз барча ўртоқларнинг қайта қуриш ишини илгари силжитиш истаги билан суғорилган эди. Менинг назаримда биз қаерда турганлигимизни ва ҳозир қандай ҳаракат қилишимиз кераклигини англаб олишда илгари силжидик.

Бугунги суҳбатни якунлаб, бир неча мулоҳазалар айтиб ўтмоқчиман.

Биринчидан. Бўлиб ўтган юбилей кунлари бизни босиб ўтилган йўлни ва эришилган якунларни идрок этишда янги марраларга олиб чиқди. Тарих сабоқларини чуқурроқ уқиб олиш ва бутун жамиятда мустаҳкам илмий негизга, объективликка ва ўтмиш тўғрисидаги ҳақиқатга асосланган тарихий онгни шакллантириш нуқтаи назаридан бу нарса жуда катта аҳамиятга эга бўлади.

Тарихимизни масъулият билан илмий, партиявий таҳлил этиш турмушимиз ҳар бир босқичининг ўрни ва аҳамиятини объектив баҳолаш, мамлакатимизни социал тараққиётнинг илғор марраларига олиб чиққан ўша қийин, аммо буюк йилларда совет кишилари ҳар бир авлодининг ролини муносиб тақдирлаш имконини берди.

Биз бугунги кўпгина ҳодисаларнинг илдизларини ҳам, ютуқларимизнинг ҳам, йўлимизда учраган камчиликларнинг ҳам чуқур сабабларини кўра олдик. Биз социалистик қурилишнинг В. И. Ленин бошчилик қилган босқичини таҳлил этиш туфайли кўп нарсани ўргандик, кўп нарсани билиб олдик. У бизга, аввало, турмуш ҳодисаларига нодогматик ёндашишни, турмушни халқ манфаатлари позицияларида, социализм позицияларида туриб ҳал этиладиган зиддиятларнинг тўқнашувлари мураккаб жараёни деб билиб, уни ўрганиш, идрок қилиш, ижодий назардан ўтказиш зарурлигини ўргатади. Бунинг маъноси эса шундан иборатки, партия билан халқнинг ижодкор кучлари бамисоли янги уфққа чиққандек, янги куч-ғайрат касб этгандек бўлади.

Лениндан кейин партия олиб борган ғоявий курашни таҳлил этиш орқали биз шу курашнинг туб моҳиятини кўра билдик, унинг замирида нималар бўлган эди, у қай мақсадларни кўзлаган эди, деган саволга жавоб топа олдик. Ўша пайтдаги ғоявий олишувларни белгилаб берган асосий сабаблар билан бир қаторда—бу сабаблар революция манфаатлари, социализм манфаатлари эди — биз бошқа омиллар, ўзаро боғланишларни ҳам кўра билдик, уларнинг кўплари ҳозирги иш нуқтаи назаридан ҳам ғоят ибратлидир. Тарих таълим беришича, жамият тараққиётининг бурилиш босқичларида муайян вазиятларнинг такрорланишини, ўхшашлигини истисно этиб бўлмайди. Ўтмишда ҳам айрим раҳбарлар характерининг шахсий белгилари, уқувсизлиги ёки унчалик етук ва масъулиятли эмаслиги, раҳбарнинг зиммасига юклатилган ролни англамаслиги неча марталаб партия йўли билан жиддий ихтилофларга, тўқнашувларга олиб борганини биламиз. Мана шундай ҳолатларда башарти шахсий нафсониятлар ҳаддидан ошиб кетган ва сохта революцион иборалар ва қийфалар билан, олий мақсадлар ва қадриятлар хусусидаги юзаки ташвишланиш билан ниқобланган ҳолларда бу нарса ишга катта зиён етказади.

Ҳозир биз шуни ҳам биламиз: консерватизм ва сунъий авангардизм ўз сафсаталари нақадар ҳар хил бўлмасин, амалда бора-бора бир-бири билан муқаррар равишда бирлашиб кетади. Сиёсатнинг диалектикаси ана шундай. Улар воқелик устидан зўравонлик қилиш заминида бирлашади, чунки улар воқеликни боши берк кўчаларга: биринчиси — ўз умрини яшаб бўлган эски шакллар ва ақидалар кўчасига, иккинчиси ўз сафсаталарининг тажовузкорлиги ва беҳуда хом хаёллари билан хатарли бўлган мавҳум схемалар кўчасига киритиб қўйишга интилади.

Ўтмишни таҳлил этиш — катта илм. Индустриялаш босқичларида, Улуғ Ватан урушида ва урушдан кейинги қурилишда, айниқса, яққол намоён бўлган социализм қаҳрамонона илдизлари ҳам ўтмишимизга бориб тақалади. Бинобарин, бугун қайта қуриш вазифалари ҳақида фикр юритар эканмиз, биз асосий нарсани: халқ тарихнинг ҳаракатлантирувчи, ҳал қилувчи кучи эканини кўра олишга мажбурмиз. Ҳамма ишни халқ қилади. Барча ишларимиз ва режаларимизда мана шунга ва фақат мана шунга амал қилишимиз керак.

Тўхтатиш механизми, деб аталган тушунча ўз ичига оладиган ҳодисаларнинг илдизларини ҳам равшанроқ фаҳмлаб олишга тарихий таҳлил ёрдам берди. Шу ҳодисаларнинг кўплари ҳам ўша йиллардан судралиб келмоқда. Ўтмиш такрорланмаслиги учун, салбий ҳодисаларнинг пайи ўз вақтида қирқилиши учун нималар қилиш кераклигини биз равшанроқ кўриб олдик. Биз ўтмишдаги ислоҳотларимиз совет жамиятини демократиялаш соҳасидаги кенг сиёсий ўзгартишлар билан мустаҳкамланмаганлиги оқибатида кўп зарар кўрганлигимиз тўғрисидаги ғоят муҳим хулосага келдик.

Ўтмишни таҳлил қилиш бизга тажриба орқали, назарий ишланмалар орқали социализм тўғрисида, биз бораётган жамиятнинг ўша янги сифати ҳақида чинакамига кенгроқ, янада миқёслироқ тасаввур ҳосил қилишимиз учун яхши негиз берди. Биз ўтмишни бугунги кун манфаатларини кўзлаб идрок этяпмиз ва шу тариқа ҳаракатимиз истиқболларини очяпмиз. Бу жуда муҳим. Бундан буён ҳам шуни давом эттираверишимиз керак.

Иккинчидан. Эҳтимол, биз юбилей кунлари ўтилган йўл таҳлилининг бунёдкорлик аҳамиятигина эмас, шу билан бирга биз ҳозирги босқичда қабул қилган стратегик қарорларнинг аҳамиятини, қайта қуриш йўлининг бутун аҳамиятини ҳам ҳар қачонгига қараганда яхшироқ кўриб англаб олган бўлсак керак. Социализмнинг бутун имкониятларини

(Давоми иккинчи бетда).

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 21 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
Сурхондарё	0,51	94,20	0,11	92,54
Бухоро	0,65	92,84	1,08	81,69
Хоразм	0,46	91,57	0,66	54,42
Жиззах	0,84	87,74	0,30	71,81
Тошкент	0,86	87,34	0,14	67,12
ҚҚАССР	0,63	84,07	0,10	66,07
Сирдарё	0,69	80,98	0,32	81,41
Фарғона	1,30	80,70	0,16	30,65
Наманган	1,40	74,69	1,16	49,70
Қашқадарё	0,66	70,08	0,65	65,87
Самарқанд	0,84	67,33	0,25	50,67
Навоий	0,71	64,28	0,61	55,64
Андижон	1,24	62,87	0,51	23,05
Республика бўйича:	0,85	79,96	0,44	60,92
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
НАВОИЙ	2,32	170,82	4,34	134,46
СУРХОНДАРЁ	0,73	116,92	0,18	132,59
Қашқадарё	1,12	86,92	1,32	115,96
Наманган	1,66	82,02	—	—
Бухоро	1,11	47,46	2,42	42,71
Республика бўйича:	0,91	105,31	0,69	123,36

◆ ЎТГАН КУНИ РЕСПУБЛИКАМИЗ ДАЛАЛАРИДАН 48376 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ТЕРИБ ОЛИНДИ. МАВСУМ БОШИДАН БЕРИ ТАЙЁРЛАНГАН ПАХТА 4573241 ТОННАДАН ОШДИ.

◆ БИР КУНДА «ЗАНГОРИ КЕМА» БУНКЕРИДАН 13929 ТОННА, МАВСУМ БОШИДАН БЕРИ 1949353 ТОННА ХОМ АШЁ БЎШАТИЛДИ.

ҲЎРМАТ ШОҲСУПАСИ

20 ноябрда энг юқори кўрсаткичга эришганлар:

Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхоз. Хўжалик миришкорлари йиллик планнинг 1,95 процетига тенг пахта тайёрладилар.

Урта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхознинг С. Суюнбоев бошлиқ бригадаси далаларидан топшириқнинг 10 проценти миқдорида «оқ олтин» териб олинди.

Хатирчи районидаги Чкалов номли колхоз механик-ҳайдовчиси Т. Темиров ўз агрегати бункеридан 3 тонна дурдона тўкди.

Қизилтепа районидаги «Ёш ленинчи» колхозининг чевар теримчиси М. Ҳосилова хирмонга 150 килограмм хом ашё топширди.

МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

БУХОРО ОБЛАСТИ

[illegible]

ҚҚАССР

[illegible]

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ

[illegible]

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ

[illegible]

ЖАДАЛЛАШТИРИШ МАРОМИДА

[illegible]

ПЕШҚАДАМ БЎЛАЙЛИК, ЯНГИЧАСИГА ИШЛАЙЛИК

(Давоми. Боши биринчи бетда).

намоён этмай туриб, олға томон муваффақиятли ҳаракат қилиб бўлмаслигини биз ўткирроқ ҳис этдик — ички сиёсат нуқтаи назаридангина шундай эмас. Қайта қуриш йўлидан, актив ички сиёсат орқали биз ташаббускор ташқи сиёсатга ҳам чиқдик, бутун жаҳон ҳамжамиятига тинчлик тақдири тўғрисида, социал йўлни танлаб олиш ҳақида, халқаро муносабатларнинг характери тўғрисида фикр юритиш учун кучли омил бағишладик.

Мен бу ҳақда нима учун гапиряпман? Қайта қуриш тақдири учун КПССнинг ўз халқи олдидаги, бутун дунё олдидаги масъулияти нақадар катта ва беқиёс эканлигини кўрсатиш учун айтаяпман.

Ҳеч шубҳа йўқки, партиянинг бутун фаолияти, жумладан, сиёсатни ишлаб чиқиш, кадрлар билан ишлаш, ташкилий ва идеологик жиҳатдан таъминлаш соҳасидаги фаолияти ҳозирги давр — қайта қуришнинг янги, иккинчи босқичидаги вазифаларнинг янгилигига ва миқёси кенглигига мувофиқ бўлган тақдирдагина партиянинг роли ошиб боради.

Қайта қуришнинг шитоб билан давом этаётган ҳаракатининг ўзгариб турган вазифалари совет жамиятининг сиёсий авангарди олдига янги талаблар қўймоқда, бусиз ана шу жараёнлар ё мутлақо ўтмайди ёки бизга керакли йўлдан бормайди.

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленумидан кейин ўтган икки ярим йил партия қайта қуришнинг биринчи босқичида сиёсий авангард ролини муваффақиятли бажарди, деган масъулиятли хулоса чиқариш учун асос беради. Аммо ҳозир янада олға бориш, сиёсатимизни, стратегик йўлни ижтимоий турмушнинг барча соҳаларига конкрет ва амалий равишда мувофиқлаштириш керак. Бунда яна шундай савол туғилади: жамият тараққиётининг ҳозирги босқичида КПССнинг роли нимадан иборат? Партиянинг авангардлик роли унинг ўз ишини турмуш талабларига мувофиқ ташкил эта билиш, конкрет тарихий вазиятни аниқ ҳисобга олиш, янги вазифаларни кўра билиш қобилиятидадир. Бу ҳақда фикр юритилса арзийди.

Аслини олганда, бизнинг олдимизда қайта қуриш иккинчи босқичининг ўзагини ташкил этувчи бир-бири билан боғлиқ, бир-бирини тақозо этувчи иккита вазифа — жамиятни янада демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш вазифаси турибди. Булар — ривожланиш ҳозирги босқичининг энг муҳим, бош вазифаларидир.

Яқин келажакдаги, қандайдир кўз илғайдиган истиқболдаги ишларнинг миқёсларини таърифлашга уриниб кўрадиган бўлсак, улар ниҳоятда катта бўлиши равшан. Аввало шунинг учунки, қайта қуриш концепциясининг турмуш билан амалдаги боғланиши бошланади.

Қайта қуриш — миллионлаб янги квартиралар, минглаб янги мактаблар ва касалхоналар, театрлар ва спорт комплекслари демакдир, озиқ-овқат таъминотининг ва товарлар сифатининг яхшиланиши, бутун ижтимоий турмушни демократиялаш демакдир. Аммо бунга юқори унумли астойдил меҳнат, уюшқоқлик, интизом ва масъулият билан, жипслик ва ҳаракат бирлиги билангина эришиш мумкин. Бу эса қайта қуриш ҳар бир коллективга, бутун жамиятга дахлдордир, деган маънони билдиради. Зотан, бошланган босқичнинг муваффақияти учун асосий масъулият, янги вазифаларни реал равишда рўёбга чиқариш соҳасидаги ишларни ташкил этиш борасидаги асосий оғирлик КПСС зиммасига, партия кадрлари зиммасига тушади.

Биз жамият олдида турган вазифаларни ҳозир партия ва мамлакат эга бўлган кадрлар билан ҳал этишимиз лозим. Бу гап истисносиз ҳамма ўз курсисида қолиши керак, деган маънони билдирмайди. Бизнинг кадрлар корпусимиз партиянинг ўзи каби муттасил ривожлантириб турилади. Масала бошқа нарсада.

КПСС қайта қуришнинг ҳозирги босқичида ҳам ўз зиммасига оғир юкни олишга ва сиёсий авангард ролини бажаришга қодир эканлигини назарда тутяпман. Жамиятимиз даврга мувофиқ келадиган кадрларни етиштириб беришга қодир. Кадрларимизнинг талайгина қисми ҳозирдаёқ қайта қуриш соҳасидаги ишга фаол киришди.

Бироқ партиянинг, партия органларининг, кадрларимизнинг фаолияти ўз мазмунига ва иш методларига кўра, қайта қуриш вазифаларининг даражаси, характери ва янгилигига мос келиши учун нима иш қилиш ва уни қандай бажариш керак? Бошқача қилиб айтганда, демократиялаш жараёни яна ҳам кенг авж олдирилиб, чуқурлашиб бориши учун, меҳнаткашларнинг социал активлиги яна ҳам кўпроқ ўсиши учун, иқтисодий ислоҳот мақсадлари муваффақиятли равишда амалга оширилиши учун нима қилиш керак?

Ишончим комилки, бу ерда тилга олиб ўтилган проблемалар қанчалик муҳим бўлмасин, ҳозир асосий эътиборни қайта қуришни таъминлашда партиянинг, ҳар бир коммунистнинг ролини оширишга, партиянинг сиёсий, ташкилотчилик ва идеологик фаолиятини, кадрларга оид ишини кучайтиришга қаратиш зарур.

Бу энг асосий масала бўлиб, бошқа барча масалалар шунга боғлиқдир. Бизнинг ихтиёримизда партиядан бошқа ишончлироқ восита йўқ. Қайта қуриш иккинчи босқичининг моҳияти шундаки, у миллионлаб кишиларни реал ишларга жалб этиши керак. Партия демократик жараённи авж олдирмаган тақдирда шу иккинчи босқич кўнгилдагидек бормайди. Мана шуларнинг ҳаммасини ким йўналтириб, рағбатлантириб туради? Партия. Айни партия демократиялаш жараёнининг ривожлантирилиши учун жавобгардир. Бироқ янги босқич эҳтиёжларини ифода эта оладиган бўлиши учун партиянинг ўзи ҳам ўзгариши лозим.

Тўғрисини айтсак, партия сафларининг, партия органларининг, партия кадрларининг активлик даражаси ҳозир бизни қаноатлантира олмайди. Бунда биз ҳозирдаёқ турмуш талаблари билан партия иши даражаси ўртасидаги баъзи қолоқликни ва муайян зиддиятни кўриб турибмиз. Мен бу зиддиятни партия кадрлари, коммунистларни айблаш позициясида туриб эмас, балки давр қўйган талаблар позициясида туриб таҳлил қилган бўлур эдим. Партия ташкилотларида ўтаётган қайта қуриш тўғрисидаги ҳисоботлар партияни янги фаолият босқичига олиб чиқишда бизга ёрдам бериши зарур.

Гап турғунлик йилларида ёки ҳатто кейинги вақтларда бизда партияга суқилиб кирганларнинг қанчадир проценти борлигида эмас. Бундайлар кўп эмас. Қолаверса, гап уларда ҳам эмас. Шундай партия аъзолари борки, улар партия турмушига қизиқмай қўйишган, партия йиғилишларида базўр қатнашиб кетишади. Кўпгина коммунистларни содир бўлаётган жараёнларни секинлик билан идрок этиш ҳолатидан чиқариш керак. Уларга демократиялаш ва иқтисодий ислоҳот партия комитетларининг вазифаларида, партия ташкилотларининг ишида муайян ўзгартишларни тақозо этишини, чунки ҳар бир кишининг, ҳар бир хўжалик раҳбарининг роли бошқача бўлиб қолаётганлигини англаб олишларида ёрдам бериш керак. Эндиликда уларнинг роли актив, мустақил бўлиб, масъулияти оширилади: ишга кириш, хўжайин бўл, ҳаракат қил.

Лекин шунга қарамай, баъзи район комитетлари ҳамон эскичасига иш кўришни, барча масалаларни ҳал қилишни ўз зиммасига олишни давом эттирмоқдалар. Шу жумладан аллақачон қонун йўли билан корхоналар, Советлар ихтиёрига бериб қўйилган масалаларни ҳал этишни ҳам ўз зиммасига олмоқдалар. Бошқа масалаларни ҳал этишга эса комсомол, хотин-қизлар кенгашлари, ветеранлар кенгашлари фаол қўшилмоқдалар.

Аҳолининг ғоят хилма-хил табақаларини янги жамият йўлидаги шу курашда бирлаштириб, уларнинг манфаатларини ифода этаётган қайта қуриш учун ҳаракатга бутун халқ қўшилмоқда.

Шундай шароитда партия масалаларни бевосита ҳал этишни зиммасига олишдан кўра, олдига бошқа, анча қийинроқ вазифани — партия ташкилотлари, кадрлар орқали, партия контроли орқали, шаҳарда, районда, коллективда ғайрат-шижоат жўш уриб турган соғлом муҳитни яратиш орқали оммани йўналтириб туриш, мувофиқлаштириш, бирлаштириш, социал активлик омили бағишлаш вазифасини қўйиши керак. Ҳозир партия комитетлари, умуман партия ана шунинг учун жавобгардирлар.

Биз биринчи босқичда шу жиҳатдан ҳозирдаёқ кўп ишлар қилдик. Эндиликда, иккинчи босқичда шу жараёнларни чуқурлаштириш, олға томон силжитиш лозим бўлади. Шу боисдан, район, шаҳар ва область комитетларидаги ходимларимизга ўзларининг мана шу янги ролини англаб олишларида ёрдам бериш керак. Улар ўз ёндашувларини, иш услубларини ўзгартиришлари керак. Ўшанда улар яна ҳам кўпроқ обрў орттирадилар. Партия, бутун жамият ҳозир айни шундай ишга муҳтождирлар.

Шу муносабат билан: асосий эътиборни нимага қаратиш зарур? — деган савол юзага келади, албатта. Бошланғич партия ташкилотларига, Марказий Комитетнинг 1987 йил январь Пленумида гапириб ўтилганидек, сайлаб қўйиладиган органлар чинакамига ишлай бошлашларига асосий эътибор қаратилиши керак.

Ҳозирча бу органлар ўз ролини тўла-тўкис бажармаяптилар. Коммунистлар ҳар бир пленумга, ҳар бир йиғилишга одамларнинг фикру зикри ва кайфиятлари билан, халқни ташвишга солаётган барча нарсалар билан келишлари зарур. Афсуски, сайлаб қўйиладиган партия органлари ҳали эски одатларидан, консерватизмдан, тадбирбозликдан халос бўлган эмас. Биз буни ўзгартирмас эканмиз, КПСС Москва шаҳар комитети пленумида ўртоқ Б. Н. Ельциннинг иш услуби ва методларини муҳокама қилиш чоғида шаҳар комитетининг аъзоси ўртоқ А. С. Елисеев ва бошқалар айтган вазиятга дуч келаверамиз. Улар: биз, бюро аъзолари, шаҳар комитетининг аъзолари қаерда эдик, — ахир, буларнинг ҳаммаси бизнинг кўз ўнгимизда содир бўлаётган эди-ку? — дейишган эди.

Дарҳақиқат, шаҳар комитети илм-фан тўғрисидаги масалани кўриб чиқаётган бўлса-ю, шаҳар комитети аъзолари бўлмиш академиклар ва фан докторларидан биронтаси ҳам масалани тайёрлашга жалб этилмаса, қандай қилиб ишлаш мумкин? Академик В. С. Семенихин айтганидек, шаҳар комитетининг аъзолари савлат тўкиб ўтирадиган «тўйдаги генераллар» экан-да.

Бундай ҳоллар бошқа кўпгина регионларда ҳам мавжудлигини назарда тутиш керак. Афсуски, янги вазифаларни билмаётган ва тушунмаётган, коммунистларнинг, меҳнаткашларнинг активлигидан чўчиётган ходимлар ҳозирга қадар ҳам учраб турибди. Ҳар бир партия комитетида ҳаёт қулф уриши, одамлар бу партия органини ўз уйи деб билиб, бу ерга ўзларининг қувонч ва ташвишлари билан келадиган бўлишлари зарур. Аммо ҳозир бошланғич партия ташкилоти асосий бўғиндир. Коммунистларни мумкин қадар активлаштириш учун ҳозир бутун эътиборимизни унга қаратишимиз лозим. Биз қўйишимиз лозим бўлган навбатдаги катта қадам мана шудир. Сайлаб қўйиладиган партия органларининг пленумларидаги ва коммунистларнинг йиғилишларидаги ҳозирги ҳисоботлари айни мана шунга қаратилмоғи керак.

Ҳар бир коммунист, ҳар бир партия ташкилоти жиддий имтиҳондан ўтиши, уни ҳалол ва рўй-рост топшириши: даврга ва қайта қуриш талабларига мувофиқ келиш имтиҳонидан ўтиши керак бўлади. Ҳисобот йиғилишлари ҳамма учун: танқид қилинувчилар ва танқид қилувчилар учун чинакамига қизғин ўтиши керак. Бошланаётган ҳисобот ва сайловлар — расмиятчилик эмас, навбатдаги кампания эмас. Ҳисобот ва сайловлар барча партия аъзоларининг, барча партия кадрларининг активлигини уйғотишда, кўпларнинг сусткашлик ва эскиликка ёпишиб олиш ҳолатидан қутулишда таъсирчан восита, коммунистларнинг бир-бирларига нисбатан алоҳида талабчанлик ва алоҳида ишонч палласи бўлиб қолиши керак. Ҳар бир кишининг самимийлиги ва манфаатдорлиги — партиянинг ўз амалий активлигини оширишнинг зарур замини, муваффақиятнинг муҳим шартлари, унинг обрў-эътибори омилларидир.

Ана шу йиғилишларда жуда қаттиқ танқидга учрайдиган коммунистлар, шу жумладан раҳбарлар ҳам учраб қолишса, ажаб эмас. Йиғилишларни ҳар хил тадбирларга айлантириб юбориш, қайта қуришнинг энг муҳим ишлари тўғрисидаги жиддий гапларга халақит қилиш йўлидаги уринишлар, танқидни ҳар хил баҳоналар билан бўғишга уринишлар ҳам бўлиши, эҳтимолдан холи эмас. Эндиликда танқидни бўғиш қатъиян истисно этилади. Аммо бу коммунистларнинг ўзларига боғлиқ. Улар КПСС Устави бериб қўйган ҳуқуқлардан тўла-тўкис фойдаланишлари керак. Ҳозир бизга иш манфаатлари йўлида принципиаллик ва яна бир карра принципиаллик, ошкоралик, рўй-ростлик, ҳалоллик, чинакам партиявий ўртоқлик керак. Ана шу ҳисоботлардан бошланғич партия ташкилотларини соғломлаштириш ва уларнинг жанговарлигини ошириш янги босқичи жараёни бошланиши учун ҳамма ишни қилиш лозим.

Эндиликда кадрларга уларнинг қайта қуришга нисбатан муносабати қандайлигига қараб баҳо бериш айниқса муҳим. Қайта қуриш демократиялаш орқали, иқтисодий ислоҳот орқали, янги хўжалик механизми орқали кенг кўламда юришиб кетганида кимнинг нимага арзиш-арзимаслиги равшан бўлиб қолади. Биронбир раҳбар, коммунист иш юритишга қодирми, сиёсатимизни қабул қиладими ёки йўқми — ҳаммаси юзага қалқиб чиқади.

Кадрлар билан ишлашда биз икки жиҳатни эътиборга олишимиз лозим. Бир томондан янги босқич талабларини ўзлаштириб олишда одамларга ёрдам бериш, иккинчи томондан эса одам янгиликни қабул қилмаётганига, демократиялашни ҳам, экономикадаги янги механизмни ҳам рад этаётганига ишонч ҳосил қилинган тақдирда бундай ходимнинг баҳридан ўтиш, ўтганда ҳам қатъиян ўтиш зарур! Иш билан мустаҳкамланмаган ҳеч қандай қасамлар эътиборга олинмаслиги керак.

Яна кадрларга баҳо бериш хусусида. Эндиликда ҳаммамиз инсоннинг кундалик турмушига бевосита дахлдор бўлган, унинг ишчанлик кайфиятини вужудга келтирадиган, нормал дам олиш, ўзининг бўш вақтини ҳар хил сарсон-саргардонликларга сарфламай, балки бемалол тасарруф қилиш имконини берадиган, кечиктириб бўлмайдиган, энг зарур, ҳаётий муҳим вазифаларни ҳал этишга киришимиз керак. Халқ вазиятнинг яхшиланаётганлигини ҳис этмас экан, у янги вазифаларни ҳал этишга чин дилдан киришмайди. Қуруқ сўзлар ва даъватлар билан ҳеч нарса қилиб бўлмайди.

Ишчан эмас, балки ваъдабоз бўлган, эскичасига ҳаракат қиладиган, текинига тайёрлик позициясида, социал ишларга қолдиқ нуқтаи назардан ёндашиш принципларида турадиган кадрларга, бундай раҳбарларга одамлар эргашмайдилар. Мана шу масалаларнинг ҳаммасини партия назорат қилиб бориши керак. Талабчанлик ҳам қилиш керак, ўртоқлар! Талабчанлик! Ўшандагина кишилар партиянинг қайта қуришдаги авангардлик ролини ҳис этадилар.

Бир қанча конкрет масалаларни айтиб ўтаман. Бу йилни яхши якунлаш керак. Гап планларнинг бажарилишини ташкилий, идеологик жиҳатдан таъминлаш тўғрисида боряпти. Сўз билан ишнинг бирлиги ҳам мана шундадир. Йилни якунлаш устида конкрет ишлаш, ташкилотчилик, контрол ишини олиб бориш керак. Бу бир масала.

Кейингиси. Коллективларни хўжалик ҳисобига тайёрлаш лозим. Партияда ҳам, хўжаликни бошқариш бўғинида ҳам, меҳнат коллективларида ҳам бу масалага унча етарли баҳо берилмаяпти, деб ўйлаймиз. Баъзилар бунга ҳақиқатан ҳам жиддий муносабатда бўлиб, астойдил ишлашмоқда. Аммо ишнинг муҳимлиги ва мураккаблигини шу пайтгача ҳамма ҳам англаб етди, деб бўлмайди. Баъзи бировлар ҳамма нарса гўё ўз-ўзидан, енгил кўчади, деб ўйлашмоқда. Ёки бўлмаса раҳбарлар қаёққа ҳам борар эди, ҳар қандай иш учун, паст сифатли маҳсулот учун яна ҳақ тўлашга мажбур бўлишади, деб чучварани хом санашмоқда. Йўқ, ўртоқлар, бунга энди йўл қўйиш мумкин эмас, бундай бўлмайди ҳам.

Ҳар бир меҳнат коллективида иқтисодий тайёргарликни авж олдириб юбориш, ходимларни янги хўжалик механизми шароитида меҳнатни ташкил этишга ўргатиш зарур. Бу масалалар барча партия ташкилотларининг, ҳамма кадрларнинг диққат марказида бўлиши керак.

Коллектив хўжалик ҳисобига қандай ҳозирлик кўряпти? Телевидение экранларида, радио эшиттиришларида, матбуотда, иқтисодий таълим системасининг машғулотларида доимо шу мавзу бўлиши керак. Ишчилар, колхозчилар, корхоналарнинг раҳбарлари, министрлар, бошқа ходимлар — хуллас, иқтисодий ислоҳотнинг муваффақияти боғлиқ бўлган кишиларнинг ҳаммаси ўз фикрларини билдираверишсин.

1988 йилнинг 1 январидан кучга кирадиган давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонунга алоҳида эътибор бериш лозим. Идоравий манфаатлар ёки бошқа манфаатларни, деб бу Қонуннинг пучга чиқарилишига йўл қўймаслигимиз керак. Бунда гап корхоналар тўғрисидагина эмас, шу билан бирга тармоқларнинг иши ҳақида, бошқариш структураларидаги изланишлар, янги бирлашмаларни ташкил этиш, техника тараққиёти масалалари, иқтисодий нормативларни ишлаб чиқиш ва ўзлаштириш тўғрисида ҳам боряпти. Буларнинг ҳаммаси ғоят муҳим масалалардир. Қисқа қилиб айтганда, халқ хўжалигимизни иқтисодий ислоҳот изларига ўтказишга тайёрлаш керак.

Ҳозирги босқичда матбуот тўғрисида. Унинг роли бениҳоя каттадир. Матбуот демократиялаш жараёнларига кўмаклашиши, иқтисодий ислоҳотни ўзлаштириш билан боғлиқ масалаларни олға силжитиши лозим. Ҳозирча журналистлар ҳар иккала проблемани суст ёритмоқдалар. Баъзан яхши мақолалар пайдо бўлиб қолмоқда. Аммо улар асло етарли эмас. Шуни таъкидламоқчиманки, матбуотнинг мазкур йўналишлардаги ишини сусайтириш мумкин эмас, уни юксак даражада сақлаш зарур. Қайта қуришнинг биринчи босқичида бўлгани каби оммавий ахборот воситалари олдинги сафларда бориши, янги вазифаларни ҳал қилишга ёрдам бериши керак. Аммо эндиликда унинг материаллари пишиқ-пухта, теранроқ, таҳлилга бойроқ бўлиши лозим. Газетхонлар ва телетомошабинлар газета ҳамда журналларнинг саҳифаларидан, телевидение экранларидан жиддий мулоҳазаларни, қизғин ўй-фикрларни, турли ёндашувларнинг тўқнашувини, қайта қуриш практикаси ҳозирдаёқ орттирган барча қимматли нарсалар кўрсатилишини кутмоқдалар. Ишлай билиш ва билмаслик, қайта қуришни исташ ва истамаслик — таҳлил этилишини муттасил кутиб турган мавзулардир.

Иқтисодчиларнинг кучларини матбуот саҳифаларига олиб чиқиш зарур. Олимлар ҳам, амалиётчилар ҳам фикрлашишлари мумкин бўлган ўша «давра суҳбатлари»ни олиб кўрайлик. Нима учундир улар газета саҳифаларида, телевидениеда камдан-кам чиқадиган бўлиб қолди. Буларнинг ҳаммаси бўлиши керак. Оддий меҳнатчилар, корхоналарнинг директорлари, колхозларнинг раислари, олимлар, мутахассислар, партия ва совет ходимлари — мана шулар ҳозир тажрибалар тўғрисида сўзлаб беришлари ҳамда хато ва нуқсонларни танқид қилишлари керак. Партия иши тўғрисида ҳам ишнинг кўзини билиб ёзиш лозим. Баъзида гўё райком «портрети»ни чиза бошлашади-ю, аслида эса иш журналистнинг қандай келганлиги, у секретарь билан далаларни айланиб чиққанлиги, у ер ундай экан, бу ер бундай экан, у ерда қайин, бу ерда жилға деган гапларни айтишдан нарига ўтмайдики, гап нима ҳақида бораётганлигини барибир тушуна олмайсан, киши. Анализ ҳам йўқ, масала ҳам кўндаланг қилиб қўйилмаган, бинобарин ҳозир мамлакатимиз ҳаётидаги ўзгаришлар ҳам кўрсатилмаган.

Принцип жиҳатдан олганда, матбуот ўзининг жанговарлик кайфиятини кучайтирди, аммо у бутун партия, бутун мамлакат каби яна ҳам кучайиши керак. Кечаги марраларда ўралашиб қолмай, олға бориш лозим.

Биз журналистлар билан кўпроқ ишлашимиз керак. Илгари жўнгина эди — тақиқлансин, рухсат берилмасин, деб қўя қолинар эди. Йўқ, ҳар бир журналист, редактор актив шахс бўлиши ва ўз фаолияти учун граждонлик жиҳатдан жавобгар бўлиши керак. Партия ходимлари коллектив учрашувлар орқали ҳам, якка ҳолда ҳам журналистлар билан тез-тез мулоқотда бўлиб, редакция коллективларига бориб туришлари лозим. Қолаверса, Марказий Комитет, область, ўлка комитетларининг секретарлари, ҳукумат аъзолари ҳам журналистлар билан тез-тез учрашиб, суҳбатлашиб туришлари керак. Келинг, ҳаммамиз ишлайлик. Матбуот — умумпартиявий, умумхалқ ишимизнинг бир қисмидир. Унга худди шундай муносабатда бўлиш ҳам керак.

Ошкоралик тўғрисида бир неча оғиз сўз. Ошкоралик ва демократия социализмга тўла-тўкис ва ишончли хизмат қилиши керак. Ошкоралик ва демократия тўғрисидаги масалалар — халқнинг бошқаришдаги иштироки тўғрисидаги масалалар бўлиб, буларни телевидение экрани ёки газета саҳифалари билангина чеклаб қўйиб бўлмайди. Биз жуда катта вазифаларимизнинг биронтасини ҳам халқсиз, халқ билан маслаҳатлашмай ҳал этмаслигимиз тўғрисида неча марталаб айтиб ўтилди. Демак, социалистик қадриятларни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида ошкораликни ривожлантириш, демократиялаш жараёнини авж олдириш зарур. Демократиялаш жараёнини ҳар қандай тўхтатиш — аслини олганда жамиятни ривожлантиришни, қайта қуришни тўхтатиш демакдир.

Турғунлик даврига хос бўлган тақиқлашларни тарк этиб, демократияни кенгайтириш йўлига қатъиян ўтиб олганлигимизни ҳамма билади. Энди биз социалистик демократия, социалистик қадриятларни мустаҳкамлаш, фикрлаш ва ижод қилиш эркинлиги йўлидан тобора олға бораверамиз. Совет халқи — ғоят юксак маданиятли ва маълумотли халқдир. У нима яхши-ю, нима ёмонлигини ҳамиша билиб олади. Маънавий қадриятларимизни қарор топтириш, инсонни улуғлаш, социализмга ёт нарсаларнинг ҳаммасини улоқтириб ташлаш, ижод эркинлиги ва унинг хилма-хиллиги — булар бизнинг маданиятдаги йўлимиздир.

Мамлакат бўйлаб сафарлар ва халқ билан учрашувлар тўғрисида. Ҳақиқатни айтсам, мен илгаригидек, тез-тез сафар қилишга муваффақ бўла олмаяпман. Биз қаерда қийин бўлса, ўша жойга боришимиз, халқ хўжалиги соҳасидаги қандайдир катта тугунни ечиш лозим бўлган жойларга бориб туришимиз керак. Партия ходими ҳал этилмаган муаммолар йиғилиб қолган, унинг ёрдами талаб этиладиган, тиғизлик юзага келаётган жойларни ҳис этиши керак. Ана шу тиғизликни бартараф этиши, бирон-бир вазиятни яхшироқ билиб олишда ёрдам бериши лозим.

Ҳар бир сафарда энг муҳими одамлар билан суҳбатлашиш, ғоят зарур проблемаларни ва улар қандай ҳал этилаётганлигини муҳокама қилишдир, албатта.

Қисқа қилиб айтганда, ўртоқлар, ҳозир конкрет ишлар биринчи ўринга чиқмоқда. Бизнинг фаолиятимиз қайта қуришнинг иккинчи, ҳал қилувчи босқичи вазифаларини ташкилий, идеологик, сиёсий ва маънавий жиҳатдан таъминлаш соҳасидаги амалий ишлар сари силжиб бормоқда.

(ТАСС).

ДУНЁ ОВОЗИ

СОВЕТ РАҲБАРИНИНГ КИТОБИ ТАҚДИМ ЭТИЛДИ

МАДРИД. (ТАСС). Мадриддаги СССР элчихонасида КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг энг йирик нашриётлардан бири бўлган «Пласа ва ханес» нашриётида босмадан чиққан «Қайта қуриш» китобини Испанияда расмий тақдим этиш маросими бўлди. Бу китобга КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумидан кейин Совет Иттифоқи ички ва ташқи сиёсати тараққиётидаги муҳим босқични акс эттирган 1986 йилнинг мартидан то 1987 йилнинг августигача бўлган даврдаги нутқлар ва мақолалар киритилган.

Маросимда етакчи сиёсий партияларнинг раҳбарлари, бош кортеслар (парламент) депутатлари ва сенаторлари, оммавий касаба союзлар ва жамоат ташкилотларининг намояндалари, маданият ва илм-фаннинг таниқли арбоблари ҳозир бўлдилар.

«Қайта қуриш» М. С. Горбачевнинг сўнгги вақтда Испанияда нашр этилиб, Совет Иттифоқининг ҳозирги тараққиёти туб масалаларига бағишланган иккинчи китобидир, деб таъкидлади «Пласа ва ханес» нашриёти вакили Х. Сулуэрта. Бу китобга эътибор ва қизиқиш тушунарлидир. Бу ҳол совет раҳбари ушбу китобда жаҳон узра акс садо бериб, СССРда ўтказилаётган теран ўзгаришларнинг аниқ-равшан ва ҳар томонлама концепциясини ривожлантирганлиги билан изоҳланади.

Китобхоннинг шу китоб билан синчиклаб танишиб чиқиши, деди халқаро проблемалар тадқиқоти институтининг президенти, Испания қироллиги академиясининг аъзоси А. Гарригес, сиёсий, социал-иқтисодий ҳаётдаги янгиланишни, Совет Иттифоқида Октябрь революцияси манбаларига қайтишни англатадиган социалистик демократияни чуқурлаштиришни яхшироқ тушуниб олишга имкон беради. СССРда содир бўлаётган жараёнларни фақат Испаниядагина эмас, балки бутун жаҳонда ҳам катта қизиқиш билан кузатиб бормоқдалар. Халқаро муносабатларда ҳам қайта қуриш лозимлиги тўғрисида муаллиф ўртага қўйган масала муҳим аҳамият касб этади. Инсоният боши узра пайдо бўлган ядровий қирғин хавфини бартараф этиш, икки системасининг тинч-тотув яшашини таъминлаш учун шундай қайта қуриш зарурдир.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

НЬЮ-ЙОРК. Эроннинг жанубий қисмида жойлашган Буширда қурилаётган атом электростанциясига Ироқ ҳарбий самолётлари яна зарба урдилар. Ассошиэйтед пресс агентлигининг хабар беришича, бу — сўнгги уч кун давомида мазкур объектга қилинган иккинчи ҳаво ҳужумидир. Теҳрон радиоси ҳам ана шу ҳужум ҳақида хабар берар экан, бомбардимон натижасида келтирилган зарар унчалик катта эмаслигини қайд этди.

АНҚАРА. Измир яқинидаги Алиоға нефтни қайта ишлаш заводининг иккинчи навбати ишга туширилиши — Совет Иттифоқи билан Туркия ўртасидаги иқтисодий алоқаларни ривожлантиришда янги қадам бўлди. Эндиликда Туркиянинг Совет Иттифоқи ёрдамида қурилган нефтни қайта ишлаш саноати бош корхонаси ҳар йили аввалдагига қараганда икки баравар кўп — 10 миллион тонна нефтни қайта ишлаб чиқара олади.

(ТАСС).

РАСМИЙ ДЎСТОНА ВИЗИТ БИЛАН

ДЕҲЛИ, 20 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков Ҳиндистон Республикасининг Бош министри Р. Ганди ва Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан бугун расмий дўстона визит билан Ҳиндистонга келди. У Ҳиндистонда СССР фестивалининг очилиш маросимида қатнашади.

Палам аэропортида Н. И. Рижковни Р. Ганди кутиб олди.

Кутиб олувчилар орасида Ҳиндистон министрлари ва бошқа расмий кишилари ҳамда Совет Иттифоқининг расмий кишилари, СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси В. Н. Риков ва Ҳиндистоннинг СССРдаги элчиси Т. Н. Кауль бор эдилар.

Аэропортда Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон Республикасининг Давлат байроқлари кўтарилган эди, иккала мамлакатнинг Давлат гимнлари ижро этилди.

Н. И. Рижков фахрий қоровул сафини айланиб ўтди.

* * *

СССР Министрлар Советининг Раиси ва унга ҳамроҳлик қилаётган кишилар ҳар бир ҳинди учун муқаддас жой — Ражгхатни зиёрат қилдилар. Бу ерда Жамна дарёсининг қирғоғида бундан қирқ йил аввал қадимги ҳинд одатига биноан халқда айтилишича, «миллат отаси» — Махатма Гандининг жасади куйдирилганди. М. Ганди Ҳиндистонда оммавий-миллий озодлик ҳаракатига бошчилик қилиб, халқни ҳамма бўронлар ва ларзалар орасидан ғалабага олиб келганди.

Н. И. Рижков ёдгорлик супасига гулчамбар қўйди. Унга ёндош паркда ҳамиша кўм-кўк ҳинд граби (магнолия) кўчатини ўтқазди. Совет ҳукуматининг бошлиғига М. Ганди тўғрисидаги китоблар топширилди. Н. И. Рижков эса В. И. Ленинга бағишланган расмлар альбомини ҳинд дўстларга ҳадя қилди.

Ҳиндистоннинг атоқли сиёсат ва давлат арбоблари Жавоҳарлал Неру билан Индира Ганди жасадлари куйдирилган жойларга ҳам гулчамбарлар қўйилди.

* * *

Н. И. Рижков билан Р. Ганди ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Совет — Ҳиндистон ҳамкорлигининг ҳолати ва истиқболлари, шунингдек, кенг кўламдаги халқаро проблемалар муфассал кўриб чиқилди. Музокараларнинг қатнашчилари икки мамлакатнинг тенглик, суверенитетни ҳамда бир-бирларининг манфаатларини ҳурмат қилиш принципларига асосланган ўзаро муносабатлари юксак даражада эканлигидан мамнуният изҳор қилдилар.

Олий даражадаги Совет — Ҳиндистон мулоқоти муҳим сиёсий аҳамиятга эга эканлиги, у СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги ҳамкорликнинг бош йўналишларини белгилабгина қолмай, халқаро майдонда янгича сиёсий фикрлаш қарор топишига ҳам кўмак бераётганлиги таъкидланди.

Н. И. Рижков КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг шахсий мактубини Р. Гандига топширди. Р. Ганди бу мактуб учун самимий миннатдорчилик изҳор этди.

1971 йилги Совет — Ҳиндистон Шартномасининг доимий аҳамияти ва у иккала мамлакатнинг ҳамма соҳалардаги ҳамкорликларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун пишиқ пойдевор бўлиб қолганлиги айтилди.

СССР билан Ҳиндистон ҳукуматларининг бошлиқлари икки мамлакат маданияти ва тарихий меросининг бойлиги бу мамлакатлар халқларини ҳамиша бир-бирига яқинлаштириб келаётганлигини мамнуният билан таъкидладилар. Улар Ҳиндистонда Совет Иттифоқининг ва СССРда Ҳиндистоннинг ўтаётган фестивallари одамлар ўртасида жонли мулоқотларни кенгайтиришга, уларнинг ўзаро маънавий жиҳатдан бойишига ёрдам беради, деган ишонч билдирдилар.

Н. И. Рижков СССРдаги ички тараққиёт жараёнлари тўғрисида, совет жамияти турмушининг турли жиҳатларини қайта қуриш ҳақида гапириб берди.

Совет Иттифоқидаги ички ўзгартишлар унинг жўшқин ташқи сиёсати билан чамбарчас боғланганлиги ва бу сиёсат жаҳонда тобора кўпроқ маъқуллаб кутиб олинаётганлиги таъкидланди.

Р. Ганди Ҳиндистонда совет раҳбариятининг ташқи сиёсий фаолияти зўр диққат-эътибор ва қизиқиш билан кузатиб борилаётганини айтди. У ўртача ва ундан камроқ олисликдаги ракеталар юзасидан Совет — Америка аҳдлашувларига юксак баҳо берди, бу аҳдлашувлар ядровий қуролсизланиш соҳасида янада кенгроқ битимлар тузишга йўл очиб беради, деди.

Томонлар халқаро масалалар хусусидаги фикрлашувлар чоғида асримиз охиригача ядро қуролини ва бошқа оммавий қирғин воситаларини батамом тугатиш учун курашда биргалашиб ҳаракат қилиш зарурлигини тушуниб турганликларини изҳор этдилар. Бу тушуниш ядро қуролидан ҳоли ва зўравонликсиз дунё принциплари тўғрисидаги Деҳли Декларациясида қайд этилди, у давлатлар ўртасидаги муносабат туб проблемаларига сиёсий-фалсафий ёндашувларни ривожлантиришда сифат жиҳатидан янги бир босқич бўлиб қолди. Ўтган бир йил танлаб олинган йўналиш тўғрилигини тасдиқлади: халқаро хавфсизликнинг мустаҳкам системасини яратиш йўлларини коллектив бўлиб излашда тобора кўпроқ мамлакатлар қатнашмоқда.

Томонлар Осиё — Тинч океани регионидаги давлатларнинг амалий-сиёсий муносабатларга, ялпи масалаларни ҳал этишда, уруш ва тинчлик проблемаларини муҳокама қилишда қатнашишга қизиқишлари ортганлигини таъкидладилар. Социал тузумидаги тафовутлардан қатъи назар, Осиё — Тинч океани регионидаги барча мамлакатларнинг тенглик ва ўзаро манфаат негизидаги кенг ҳамкорлигини йўлга қўйиш жаҳоннинг шу районидаги давлатларнинг туб манфаатларига мос келиб, халқаро муносабатларни тенг ҳуқуқли, демократик асосда қайта қуришга ёрдам беради, деган ишонч билдирилди.

Р. Ганди Жанубий Осиёдаги вазиятни нормаллаштириш борасида Ҳиндистон кўраётган чора-тадбирлардан хабардор қилди.

Иккала томон жаҳоннинг турли районларидаги можаро ва низоларни халқаро ҳуқуқнинг ҳамма қабул қилган нормаларига мувофиқ сиёсий жиҳатдан бартараф этиш кечиктириб бўлмайдиган зарурат эканини таъкидлади.

Музокараларнинг қатнашчилари тинчликни ҳимоя қилиш ва ядро фалокатининг олдини олиш ишида, эски ва янги мустамлакачиликка қарши, янги халқаро иқтисодий тартибот ўрнатиш учун курашда қўшилмаслик ҳаракати кўзга кўринарли роль ўйнаётганлигини мамнуният билан қайд этдилар.

Музокаралар чоғида СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги савдо-иқтисодий ҳамкорлик масалалари муфассал муҳокама қилинди. Деҳли ва Москвада олий даражада ўтган учрашувларда эришилган аҳдлашувлар асосида, шунингдек, ҳозирги расмий визит чоғида бўлиб ўтган фикрлашув натижаларини ҳисобга олиб, ҳамкорликнинг конкрет йўналишлари ҳамда савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш соҳасида мамлакатлар ўз олдига қўйилган вазифаларни ҳал этишда муҳим аҳамиятга эга бўлган айрим масалалар кўриб чиқилди.

Томонлар савдо-иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш ва кучайтириш, бу борадаги ҳамкорлик соҳаси ва усулларини кенгайтириш иштиёқида эканликларини таъкидладилар.

Музокаралар самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Кечқурун Ражив Ганди рафиқаси билан Н. И. Рижков ва унинг рафиқаси шарафига Ҳайдаробод саройида зиёфат берди.

Ҳиндистон Бош министри билан СССР Министрлар Советининг Раиси нутқ сўзладилар.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

В. ЖАЛАГОНИЯ,
С. СОЛОВЬЕВ,
В. ТАЛАНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ РЕСПУБЛИКА СОВЕТИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети коллектив боғдорчилик, сабзавотчиликка, ҳаваскорлар асаларичилиги, гулчилиги, қуёнчилиги ва ҳайвонотчилигига раҳбарликни такомиллаштириш тадбирлари тўғрисида қўшма қарор қабул қилдилар.

Қарорда республика қуёнчилар ва ҳайвонотчилар жамияти билан Ўзбекистон республика асаларичилари жамияти асосида Ўзбекистон республика агрокооператив бирлашмаси («Узагрокоопобъединение»), Қорақалпоғистон республика, область, шаҳар ва район агрокооператив бирлашмаларини тузиш кўзда тутилган.

Ўзбекистон республика, Қорақалпоғистон республика, область, шаҳар ва район агрокооператив бирлашмалари хўжалик ҳисобидаги мустақил кооператив-ишлаб чиқариш ташкилотлари ҳисобланиб, область, шаҳар, район ижроия комитетлари билан, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг маъмуриятлари ҳамда касаба союз органлари билан биргаликда боғдорчилик ширкатларининг фаолиятини мувофиқлаштириб борадилар ва уни яхшилаш масалаларини ҳал этадилар. Улар тегишли ижроия комитетлари ҳамда Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг умумий раҳбарлигида ишлайдилар.

Республика, область қуёнчилар ва ҳайвонотчилар жамиятларининг, Ўзбекистон асаларичилари республика жамияти билан Тошкент область асаларичилар жамиятининг мулк ва пул маблағларини амалдаги қонунларда белгиланган тартибда Ўзбекистон республика, Қорақалпоғистон республика, область шаҳар ва район агрокооператив бирлашмалари ихтиёрига топшириш кўзда тутилди.

Ўзбекистон республика, Қорақалпоғистон республика, область, шаҳар ва район агрокооператив бирлашмаларининг асосий вазифалари қуйидагилардан иборатдир:

коллектив боғдорчилик, сабзавотчилик, ҳаваскорлар асаларичилиги, гулчилиги, қуёнчилиги ва ҳайвонотчилигини янада ривожлантириш, боғдорчилик ширкатлари аъзоларига хизмат кўрсатишни яхшилаш, хўл мева, резавор мева, сабзавот, гул, асал етиштиришни кўпайтириш, шунингдек ишчи ва хизматчилар соғлом ва актив ҳордиқ чиқаришлари учун шароитлар яратиб бериш, ёш авлодни меҳнатга жалб этиш, коллективчилик, меҳнатсеварлик ва хушёр турмуш тарзини пропаганда қилиш;

белгиланган тартибда янги коллектив боғлар барпо этиш, маблағларни кооперациялаш асосида уларнинг территорияларини тузиш ва бу территорияларда қуриладиган иморатлар лойиҳалари сифатини назорат қилиш, уларда йўл, водопровод, электр ва телефон алоқаси линиялари, фирма магазинлари, киосклар, маҳсулотни қайта ишлайдиган цехлар қуришни ташкил этиш, коллектив боғлардаги ер участкаларидан оқилона ва самарали фойдаланиш;

боғдорчилик ширкатлари уставда кўзда тутилган вазифаларни қандай бажараётганликларини, боғ уйларини қуриш нормалари ва қоидаларига қандай риоя этаётганликларини, хўжалик—молиявий фаолиятни қай тарзда олиб бораётганликлари устидан Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район ижроия комитетлари, шунингдек корхоналар ва муассасалар, ташкилотларнинг маъмуриятлари ва касаба союз комитетлари билан биргаликда раҳбарлик қилиш ва назорат этиш;

«Узагрокоопобъединение» аъзолари етиштирган ортиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини матлубот кооперацияси ташкилотлари, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг тайёрлаш ташкилотлари орқали харид этиш ва реализация қилишни ташкил этиш, ўзларининг фирма магазинлари ва киосклари орқали эса хўл мева, резавор мева, сабзавот, картошка, гул ва кўчат материалларини, декоратив ўсимликлар ва мева ҳамда резавор мева кўчатларини, шунингдек улар тайёрлаган супургилар, асаларичилик маҳсулотлари ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини реализация қилиш;

кўриклар, конкурслар, виставкалар ўтказиш, боғбонлар, сабзавотчилар, асаларичилар, гулчилар, қуёнчилар, ҳайвонотчиларни ўқитиш, илғор тажрибалар, илмий ютуқларни пропаганда қилишни уюштириш ва амалга ошириш, китоб ва брошюралар нашр этиш, кинофильмлар чиқариш.

Боғдорчилик ширкатлари ва ҳаваскор боғбонлар, сабзавоткорлар, асаларичилар, қуёнчилар, ҳайвонотчилар ва гулчилар тегишли ҳаваскорлик бирлашмалари, шаҳар ва район агрокооператив бирлашмалари ҳузуридаги қизиқувчилар клублари орқали «Узагрокоопобъединение»нинг коллектив аъзолари бўлишлари мумкин. Коллектив аъзолар ўз фаолиятларини боғдорчилик ширкатининг уставига, ҳаваскорлар бирлашмалари, қизиқувчилар клублари тўғрисидаги низомга ҳамда агрокооператив бирлашмасининг уставига амал қилган ҳолда олиб борадилар.

Агрокооператив бирлашмаларнинг пул маблағлари боғдорчилик ширкатлари ва ҳаваскорлик бирлашмалари, қизиқувчилар клублари аъзоларининг йиллик аъзолик взнослари ҳамда маълум мақсадда берган взносларидан, шунингдек, савдо ва хўжалик фаолиятининг даромадларидан ҳамда амалдаги қонунларга мувофиқ бошқа тушумлардан вужудга келтирилади.

Ўзбекистон республика, Қорақалпоғистон республика, область шаҳар ва район агрокооператив бирлашмалари, савдо ва бошқа корхоналарнинг аппаратлари олинадиган аъзолик взнослари ҳисобидан, савдо ва хўжалик фаолиятининг даромадлари ва бошқа тушумлар ҳисобидан таъминланади.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига республика агросаноат бирлашмаси, Қорақалпоғистон республика, область, шаҳар ва район агрокооператив бирлашмалари аппаратларининг ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш масаласи юзасидан СССР Меҳнат давлат комитетига белгиланган тартибда таклиф киритиш вазифаси топширилди. Штат рўйхати ва бу ходимларни таъминлаш сметаси молия органларида рўйхатга олинмайди.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига, республика қуёнчилар ва ҳайвонотчилар жамиятининг марказий правлениесига, Ўзбекистон асаларичилари республика жамиятининг марказий правлениесига республика агрокооператив бирлашмасини тузиш учун боғдорчилик ширкатлари ва бошқа ҳаваскорлик бирлашмалари, қизиқувчилар клублари вакилларининг таъсис мажлисини тайёрлаш ва бу мажлисни 1988 йилнинг 1 кварталида ўтказиш юзасидан республика ташкилот комитетини тузиш тавсия қилинди. Ташкилот комитети «Узагрокоопобъединение» уставининг лойиҳасини тайёрлаб, уни мажлис муҳокамасига қўйиши лозим. Бу лойиҳани Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети тасдиқлайди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область, шаҳар ва район ижроия комитетларига Қорақалпоғистон республика, область, шаҳар ва район агрокооператив бирлашмаларига тегишли хизмат биноларини бериш масаласини ҳал этиш вазифаси топширилди.

«Узагрокоопобъединение»га бирлашма аъзолари етиштирган хўл мева, резавор мева, сабзавот, картошка, гул, кўчат материали, декоратив ўсимлик ва хўл мева, резавор мева кўчатлари, шунингдек улар тайёрлаган супургилар, асаларичилик маҳсулотлари ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини аҳолига реализация қилиш учун кооператив нархларни республика Давлат агросаноат комитети билан келишиб олган ҳолда тасдиқлашга рухсат этилди.

Коллектив боғларда умумий фойдаланиладиган объектларни қуришга пудрат қурилиш-монтаж ишлари лимитларини Ўзбекистон ССР Госплани «Узагрокоопобъединение» орқали боғдорчилик ширкатларига ажратиб бериши белгилаб қўйилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми музика ва театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун Тошкент давлат музикали комедия (оперетта) театрининг бош дирижери ўртоқ Ботиржон Қосимович **Расулов**га, Ўзбекистон тасвирий санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР бадиий фонди ишлаб чиқариш устахонасининг ҳайкалтароши (Самарқанд шаҳри) ўртоқ Нодар Амбросиевич **Бандзелад**зега «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби», республика театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун ўзбек давлат «Ёш гвардия» драма театрининг артистлари Малика Маликовна **Иброҳимова** билан Неля Валиаҳмедовна **Тошканбоева** ўртоқларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвонларини берди.

* * *

Матбуот органлари ва радиода кўп йил самарали ишлаганлиги учун Жиззах область ижроия комитети Телевидение ва радиоэшиттириш комитетининг бош редактори ўртоқ Шерлан (Шерьян) **Алиев**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ҲОСИЛ-87

ЙИҒИМ-ТЕРИМДА ЮКСАК УЮШҚОҚЛИК, МЕҲНАТГА ОНГЛИ МУНОСАБАТ НАМУНАСИНИ КЎРСАТАЙЛИК!

Свердлов районидаги «Коммунист» колхозининг «Ҳурмат Белгиси» ордени нишондори Усмон Ҳожиев бошлиқ бригадаси пахтакорлари ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш учун курашмоқдалар. Бу ерда об-ҳаво ноқулайликларига қарамай планнинг 3—3,5 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрланмоқда. Йиғим-теримнинг юқори суръат билан олиб борилишига илғор теримчи Дилноз Ҳалимова катта ҳисса қўшаётир. У мўл ва сифатли пахта териш билан ўзаро мусобақада пешқадамлик қиляпти.

Суратда: мусобақа пешқадами Д. Ҳалимова.

Х. Қурбонов фотоси.

Районимиз Тошкент областида биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш планини бажарди. Давлатга 29 минг 50 тоннадан ортиқ «оқ олтин» сотилди. Шунинг салкам 12 минг тоннаси машиналар зиммасига тўғри келди. Ҳар гектар ер ҳосилдорлиги 31,5 центнерданни ташкил этди. Қарийб 23 минг тонна хом ашё юқори сортларга қабул қилинди.

Районлараро мусобақада узоқ муддат карвонбошилик қилиш маҳаллий партия, совет, комсомол ва бошқа жамоатчилик ташкилотларидан меҳнаткашлар оммаси эътиборини асосий мақсадга йўналтириш, сиёсий-тарбиявий, ташкилотчилик ишларни оғишмай амалга оширишни талаб қиларди. Бинобарин, юбилей йили топшириқларини бажармасликка ҳеч кимнинг ҳаққи йўқлигини ҳар биримиз яхши тушунардик. Иш шундай ташкил этилдики — пахта учун курашнинг ҳал қилувчи босқичи — йиғим-терим мавсумида умумий сафарбарликка эришилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ноқулай об-ҳаво сабабли қишлоқ хўжалигида вужудга келган ўта ноқулай аҳвол муносабати билан Мурожаати ҳар бир ўзбекистонлик қалбида ҳосил тақдири учун чуқур масъулият уйғотди. Фавқулодда вазият, деб баҳоланган шароитда хўжаликларимиз деҳқонлари очиқ келган кунларнинг ҳар соатидан оқилона фойдаланиб қолиш пайида бўлдилар. Бунинг самараси ҳозир кўриниб турибди.

Район эришган дастлабки ғалабага Карл Маркс номли, «Қизил Октябрь», «Октябрь 40 йиллиги», «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозлари, «Партия XXIV съезди» совхози баракали улуш қўшдилар. Мазкур хўжаликларнинг аксарияти социалистик мажбуриятларини бажарган бўлсалар-да, терим суръатини сусайтирмасликка ҳаракат қиляптилар. Айни пайтда 112 та пахтачилик бригадасининг 78 таси йиллик планни бажариб қўйди. 17 та бригада эса оширилган социалистик мажбурият ҳисобига пахта топширмоқда. Областда биринчи бўлиб маррага етган Карл Маркс номли колхоздан Шариф Мансуров, Пирматилла Суннатов, «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан Зарохат Эгамбердиева, Худойберган Озодов, Навоий номли колхоздан Мирзаодил Акромов, Анвар Мансуров, «Партия XXIV съезди» совхозидан Ҳолбек Норбеков, Олим Замонов етакчилик қилаётган бригадалар ҳосилдорликда намунавий самарага эришдилар. «Қизил Октябрь» колхозининг Абдулла Азаматов ва Ҳабиба Жўраева бошлиқ бригадаларида эса район бўйича энг юқори — 38,5-40 центнерлик марра ишғол қилинди.

Қайта қуриш самараси

Бу йил техникани жадал ишлатиш имкони бўлмади. Лекин қуёшли кунларнинг ҳар бир дақиқасидан ютишга ҳаракат қилинди. Фавқулодда қийин шароитда ҳам механизаторлар нимага қодир эканликларини исботлашди. Жами ҳосилнинг ярмидан кўпи улар ҳиссасига тўғри келди. Анвер Мурдосов, Баҳром Мансуров, Абдукарим Норқулов, Василий Бибарев сингари тажрибали механизаторлар 110-140 тоннадан хом ашё териб бердилар. Далаларда 174 та «зангори кема» кучидан унумли фойдаланилди.

Гектаридан 33 центнердан ҳосил олиш учун курашаётган «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозидан СССР Олий Советининг депутати Фекрет Сефершаев ва Абдушукур Алдиёров бошлиқ бригадалар аъзолари район хирмонига қўшган улушларини алоҳида таъкидлашни истардик. Хуллас, ҳаммамиз ва ҳар биримиз дастлабки довонни эгаллашда қатъий интизом, виждонан қилинган меҳнат, бурчга садоқат асосий роль ўйнади, деб айта оламиз. Зеро, қайта қуриш талаблари ҳам худди шуни тақозо этади.

Район пахтакорлари пахта мавсумининг ҳал қилувчи босқичига чиқиб олдилар. Давлатга яна 1000 тонна «оқ олтин» армуғон этиш учун барча куч, резервлар ишга солинмоқда.

Е. ЕРХЎЖАЕВ,
Чиноз район агросаноат бирлашмасининг раиси.

• Матбуот маркази учун интервью

НОБУДГАРЧИЛИК ЙЎЛИ ТЎСИЛСИН!

Йиғим-терим мавсуми охирлаб қолганда Қашқадарё областти пахтакорларининг ижобий тажрибаси ва нуқсонлари яққол кўриниб қолди. Хўш, булар нималардан иборат! ЎзТАГ мухбири В. Шумайловнинг Қашқадарё область партия комитетининг қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати бўлими мудири Т. М. КАРИМОВ билан суҳбати шу ҳақда борди:

— Кейинги кунларда ишларни ташкил этишни яхшилаш туфайли Қарши районининг пахтакорлари олдинга ўтиб олдилар. Бу ерда ҳар кунги ўсиш суръати энг юқори бўлиб, йиллик планнинг бир процентидан ошмоқда. Район топшириғини уддалашига ишонч пайдо бўлди. Косонликлар ҳам шу кунларда яхши ишламоқдалар. Улар ҳам ғалаба маррасига яқинлашиб қолдилар. Косонликлар ўтган йилги пахта топшириш графигидан 20 минг тонна олдинда бормоқдалар. Бу ерда муваффақиятни механизаторлар белгилаб беришмоқда. Улар бир маромда, ишнинг кўзини билиб меҳнат қилмоқдалар, ҳар бир ғанимат соатдан унумли фойдаланмоқдалар.

Шаҳрисабз, Яккабоғ ва Усмон Юсупов районларининг хўжаликлари эса орқага тортмоқда. Яқин ўтмишдаги иллатлар таъсир қилмоқда. Бу хўжаликларда дефолиацияни ва ҳосил йиғим-теримини бошлашни кечиктириб юборишди, сўнгра эса пахта теримига одамларни сафарбар эта олмай, бой берилган вақтнинг ўрнини қоплай билишмади. Масалан, Усмон Юсупов районида йиллик топшириқнинг ярми ҳам бажарилмаган, пахта тайёрлаш суръатлари эса ҳамон энг паст даражададир.

— **Мавсумни ҳақли равишда деҳқонлар учун имтиҳон, деб аташмоқда. Лекин айни вақтда раҳбарлар — ишлаб чиқариш ташкилотчилари ҳам етуклик синовидан ўтмоқдалар...**

— Тўғри. Баҳо эса пахта даласига қараб қўйилади. Пудрат коллективлари ҳисобот учунгина ташкил қилинмаган, инсон омилидан тўла-тўкис фойдаланилган жойларда интенсив технологиялар дадиллик билан жорий этилмоқда, қўшимча резервлар ишга туширилмоқда. Масалан, Косон районидаги маршал Чуйков номли қўриқ совхоздан И. Шаҳриевнинг оилавий звеноси йиллик планни 216 процент бажарди. Гектар ҳосилдорлиги 45 центнерга қадар етказилди.

— **Бироқ баъзи пудрат коллективлари мўл пахта ҳосилни етиштириб ва уни ёғин-сочин бошлангунга қадар йиғиштириб олишга интилиб, барибир ёрдамчиларни чақирдилар. Ахир, бу иқтисодий кўрсаткичларга таъсир қилади-ку?**

— Албатта. Улар иш ҳақининг бир қисмини улашишларига тўғри келади. Лекин умумий иш наф кўради. Шунча меҳнат сарфланган ҳосилдан маҳрум бўлиш кимга ёқади...

— **Ҳозир пахта далаларида мактаб ўқувчилари ҳам ишлашмоқда. Уларнинг мавсумга қўшган ҳиссаси қандай?**

— Биз барибир юқори синф ўқувчиларини бир неча кунга жалб этишга мажбур бўлдик. Улар ҳозирча фақат 25 минг тонна пахта теришди. Бу ўтган йилгига қараганда тўрт баравар кам бўлса-да, лекин уларга ёрдам учун жуда катта раҳмат.

— **Шундай бўлса-да, бу чора техника имкониятларидан тўлиқ фойдаланилмаётганлигидан далолат беради. Бу нарса механизмларга қарши барқарор кайфиятларнинг оқибати эмасмикан?**

— Унчалик эмас. Терим агрегатининг ўртача иш унуми ҳозирдаёқ 60 тоннага етди. Бу эса хўжаликларга ҳосил йиғим-терими давомида салкам етти миллион сўм маблағни тежаб қолиш имконини берди. Бу кўрсаткич бутун йиллар мобайнидаги энг юқори кўрсаткичдир. Келгуси йил пахта далаларида интенсив технологияларни кенгроқ жорий этамиз, кенг қамровли агрегатлардан ва ХНП—1,8 маркали қудратлироқ терим машиналаридан фойдаланамиз. Шундай машиналарни мингта кўпайтиришни ўйлаяпмиз.

— **Ирригация-дренаж системаларининг ночор аҳволда эканлиги пахта ҳосилдорлигига салбий таъсир қилмоқда. Бу соҳада нима ишлар қилинмоқда?**

— Ҳал этилмаган муаммолар ҳақиқатан ҳам оз эмас. Суғориладиган гектар самарадорлиги кимнинг айби билан пасайиб кетаётган бўлса, ўшаларга нисбатан ғоят қатъий талабчанлик қилиш пайти келди. Деҳқончилик маданиятини оширишда мутахассисларнинг, айниқса агрономларнинг ролини кучайтириш зарур. Бу муаммо областнинг қўриқ зоналарида ўткир бўлиб турибди. Бу ердаги ўзлаштирилган деб аталмиш ўн минглаб гектар ернинг мелиоратив ҳолати ёмон, замонавий суғориш усулларидан фойдаланиш учун шароит йўқ. Ана шу камчиликларни бартараф этиш, ерларнинг шўрини ювиш учун ажратилган катта маблағлар суғориладиган гектар самарадорлигини ошириш борасида етилган вазифаларни ҳал қилишга ёрдам беради. Ҳозир эса биз нимага амал қилиш керак ва нимадан абадий ҳалос бўлиш кераклигини равшанроқ кўриш учун мавсумни аниқ таҳлил қилиб чиқишимиз зарур.

ОЛИЙ СОВЕТ ДЕЛЕГАТЛАРИ ГРУППАСИНИНГ АВСТРАЛИЯГА ВИЗИТИ

Канбарра. 20 ноябрь. ТАСС мухбири Алексей Воронин хабар беради: СССР Олий Совети депутатлари группаси Австралия Бош министри Р. Хоук ва министрлар билан, турли сиёсий партияларнинг бошлиқлари, парламент раҳбарлари билан учрашувлар чоғида Совет Иттифоқида бўлаётган ўзгаришлар, иқтисодий ва социал соҳалардаги қайта қуриш тўғрисида муфассал ахборот берди. Совет парламент делегациясининг бошлиғи СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов ТАСС мухбири билан қилган суҳбатида шу ҳақда гапирди.

Суҳбатларда мамлакатимиз ижтимоий ҳаётини демократиялаш, ошкораликни ривожлантириш тўғрисида ҳам гаплашиб олинди. Демократиялаш ва ошкоралик босиб ўтилган йўлни танқидий мушоҳада этишга, янги марраларни белгилаб олиш ва бу марраларга тезроқ эришиш йўлларини излашга ёрдам бермоқда. Австралия вакиллари мамлакатимиздаги қайта қуришга зўр қизиқиш билан қараётганликларини айтиб ўтмоқ лозим. Улар қайта қуришни совет раҳбарияти, аввало ички иқтисодий ва социал проблемаларни ҳал этишга зўр куч-ғайрат сарфлаб амалга ошираётир деб билмоқдалар. Айни маҳалда улар совет экономикасининг ютуқларидан ва савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантиришдан қолган бутун дунё, шу жумладан капиталистик мамлакатлар ҳам анча наф олишлари мумкин, деб ҳисобламоқдалар. Шу муносабат билан улар биргаликда корхоналар қуриш масалаларига, икки мамлакат саноат корхоналари ўртасида бевосита алоқалар ўрнатиш, турли моллар билан ўзаро манфаатли савдо-сотиқни ривожлантиришга қизиқиб қарамоқдалар.

Бизнинг группамиз, деб ўз сўзини давом эттирди Р. Н. Нишонов, Советлар фаолиятида қайта қуришнинг моҳиятини тушунтиришга катта эътибор берди. Шу билан бирга, муайян босқичда Советларнинг фаолиятида ғоят хилма-хил сабабларга кўра расмий мавруллар бўлганлигини ҳам таъкидладик. Шу туфайли Советларнинг обрў-эътибори ва таъсири маълум даражада бўшашганди. Ҳозир қайта қуриш ва демократиялаш Советлар иқтисодий ва социал масалаларни ҳал этишда ўзини тўла ҳуқуқли хўжайини, деб билишига имконият яратиб бермоқда. Биз кўп мандатли сайлов округлари хусусидаги дастлабки таржибалар ҳақида ҳам гапириб бердик. Бу гаплар ҳамсуҳбатларимизни жуда қизиқтирди, албатта.

Суҳбатлар чоғида, деди депутатлар группасининг бошлиғи, австралияликлар иқтисодий ҳамкорлик ҳамда давлатлар ўртасидаги алоқаларни, парламент ва жамоат ташкилотлари алоқаларини ривожлантириш масалаларига анчагина қизиқиб қараётганликларини сездик. Австралияда Бош министр Р. Хоукнинг СССРга қиладиган визитига алоҳида аҳамият берилаётганлиги ва шу визит чоғида бир қанча янги ҳужжатлар имзоланиши кутилаётганлиги таъкидланди.

Австралиялик арбобларнинг Улуғ Октябрь 70 йиллигига бағишланган тантаналарда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев докладига, унинг «Қайта қуриш ҳамда мамлакатимиз ва бутун дунё учун янгича фикрлаш» китобига қизиқишлари катта бўлди. Парламент аъзоларига шулар ҳақида гапириб бердик.

Ҳамма суҳбатлар ва учрашувларда қуролсизланиш проблемаларига, айниқса ядро қуролини тугатиш масаласига Совет Иттифоқининг ёндашуви баён қилиб берилди. Қуролланиш пойгаси ниҳоятда хатарли нуқтага чиққанлигига ва қурол-яроғларни камайтириш йўлларини излаш зарурлигига австралияликлар ҳам қўшилдилар. Улар қуролсизланиш билан тараққиёт ўртасида бевосита алоқа борлигига қатъий ишонадилар. Қуролсизланиш жараёнида бўшаб қоладиган маблағлар ҳар бир мамлакат ва бутун дунё манфаатлари йўлидаги ривожланиш мақсадларига сарфланмоғи лозим. Бош министр Р. Хоук ҳам, шунингдек ташқи ишлар ва ташқи савдо министри У. Хэйден ҳам шу гапни таъкидладилар. Парламентдаги учрашув чоғида ҳам шу фикр айтилди. Ўртача олислик ва камроқ олислик ракеталари хусусидаги Совет—Америка аҳдлашувини австралияликлар якдиллик билан маъқулладилар. Улар мазкур жараён шу билангина тўхтаб қолмайди ва СССР билан АҚШ стратегик қуролларни камайтириш йўлларини ҳам излайди, деб умид боғламоқдалар.

М. С. Горбачев Владивостокда сўзлаган нутқида, Совет раҳбари Индонезиянинг «Мердека» газетасига берган жавобида олға сурилган СССРнинг таклифларига австралияликлар умуман ижобий қараётганликлари эътиборни жалб қилади, деди Р. Н. Нишонов. Суҳбатларда бу таклифлар айни пайтида айтилганлиги таъкидланди. Осиё, Тинч океан регионини тинчлик ва ҳамкорлик регионини бўлиб қолмоғи керак ва Совет Иттифоқи буюк давлатлар ҳарбий флотлари активлигини камайтириш керак, деб тўғри таклиф киритяпти. Айни маҳалда бир қанча учрашувлар чоғида совет парламент аъзолари ҳамсуҳбатларнинг региондаги «совет базалари» тўғрисида, «СССР Тинч океан ҳавзасига суқулиб кираётганлиги» ҳақида келтирилган важлари асоссизлигини тушунтириб беришларига тўғри келди.

Олий Совет депутатлари регионал можаролар тўғрисида гапириб, Афғонистон билан Кампучия теварагидаги вазиятни сиёсий йўл билан бартараф этиш чораларига, шу икки мамлакат ҳукуматларининг миллий яраш борасида қўйган қадамларига Австралия вакилларининг диққатини жалб этдилар.

Умуман, деди пировардида Р. Н. Нишонов, визитимизнинг, учрашув ва суҳбатларимизнинг натижаларидан тўла-тўкис мамнунмиз, улар фойдали ва ижобий руҳда бўлди.

Бугун СССР Олий Совети депутатлари группаси Сидней шаҳрига жўнаб кетди, орадан икки кун ўтгач, у ердан Янги Зеландияга йўл олади.

ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ТЕРМИЗ, 20 ноябрь (ЎзТАГ). Халқ депутатлари Сурхондарё область Советининг бугун бўлиб ўтган сессияси қатнашчилари область Совети ижроия комитетининг 1987 йилги иши тўғрисидаги ҳисоботини муҳокама қилдилар. Бу ҳақда область ижроия комитетининг раиси Ҳ. Э. Бердиев доклад қилди.

Депутатлар областни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги плани ва маҳаллий бюджетини тасдиқлаб, шу йилги давлат плани қандай бажарилаётганлигини ва 1986 йилги бюджетнинг ижросини кўриб чиқдилар.

КПСС XXVII съезди қарорлари асосида ёшларнинг социал ва меҳнат активлигини янада ривожлантириш ҳамда жамият ишларини бошқаришда уларнинг ролини оширишга оид вазифалар ҳам муҳокама қилинди.

Сессияда Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари С. Мамарасулов нутқ сўзлади.

УЛКАН ХИРМОННИ КЎЗЛАБ

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 21 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
ОЛТИНСОЙ	113,55	113,95
ШЎРЧИ	109,26	118,20
БОЙСУН	108,44	136,77
ҚУМҚЎРҒОН	103,90	95,16
САРИОСИЁ	102,04	90,24
Денов	96,66	87,03
Жарқўрғон	93,40	72,33
Шеробод	93,00	108,74
Ленин йўли	88,27	90,94
Гагарин	84,08	97,14
Ангор	79,06	40,24
Термиз	76,51	59,50
БУХОРО ОБЛАСТИ		
ОЛОТ	105,11	102,36
ҒИЖДУВОН	100,02	83,48
Свердлов	99,84	79,31
Қоракўл	97,15	88,88
Ромитан	96,18	89,49
Бухоро	92,71	66,06
Пешку	86,70	82,69
Вобкент	86,28	80,56
Шофиркон	83,60	74,37
Когон	70,44	64,94
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
ХОНҚА	104,14	86,31
ГУРЛАН	102,59	76,00
ҲАЗОРАСП	100,41	23,00
Урганч	99,63	56,47
Хива	88,13	27,49
Қўшкўпир	87,87	57,84
Янгибозор	86,23	72,34
Янгиариқ	83,71	53,48
Шовот	82,56	46,70
Боғот	81,80	39,54
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
ЗОМИН	109,94	53,35
Мирзачўл	97,15	93,41
Октябрь	91,82	76,40
Зарбдор	90,70	71,12
Пахтакор	89,77	67,32
Арнасой	84,64	72,72
Жиззах	79,25	59,17
Дўстлик	76,74	63,88
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
ЧИНОЗ	101,08	65,44
Янгийўл	96,24	61,91
Пискент	95,53	58,53
Ўрта Чирчиқ	88,60	66,49
Ғалаба	88,10	85,37
Бўка	83,33	71,61
Бекобод	82,91	51,65
Оққўрғон	81,47	71,69
Коммунистик	79,37	60,48
ҚҚАССР		
Шуманай	95,41	71,18
Тўрткўл	94,11	77,44
Кегайли	92,73	74,29
Беруний	85,30	68,91
Қўнғирот	81,56	55,62
Ленинобод	81,06	56,20
Амударё	80,87	56,02
Хўжайли	80,53	68,53
Чимбой	77,41	59,24
Элликқалъа	73,19	62,98
Қораўзак	72,05	57,94
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Боёвут	89,11	94,91
Комсомол	88,70	95,28
Сирдарё	85,55	88,02
Ховос	84,97	72,66
Ворошилов	83,61	100,85
Меҳнатобод	82,20	58,51
Оқолтин	75,95	71,98
Гулистон	74,66	83,20
Ильич	73,15	66,02
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Ўзбекистон	95,37	51,76
Киров	89,68	25,57
Фрунзе	88,15	53,63
Ленинград	85,97	21,77
Бувайда	83,50	32,29
Қува	82,30	36,49
Олтиариқ	76,72	55,15
Тошлоқ	75,93	9,49
Бағдод	74,67	22,92
Риштон	73,20	40,66
Охунбобоев	70,29	7,48
Фарғона	70,24	7,62
Ёзёвон	69,67	20,68
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Чортоқ	92,10	27,00
Наманган	83,84	31,55
Тўрақўрғон	82,40	23,84
Поп	78,73	62,32
Янгиқўрғон	77,81	2,25
Уйчи	76,56	4,01
Задарё	72,54	65,89
Чуст	70,68	80,07
Косонсой	69,38	66,28
Учқўрғон	66,10	44,75
Норин	65,96	52,24
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Қарши	90,06	109,71
Косон	88,33	96,42
Қамаши	83,10	64,26
Нишон	82,80	98,36
Ульянов	76,23	70,45
Китоб	70,50	66,63
Яккабоғ	68,92	63,86
Ғузор	67,54	36,73
Чироқчи	59,69	33,25
Муборак	59,43	62,30
Шаҳрисабз	55,07	41,51
Баҳористон	54,24	51,46
Усмон Юсупов	44,13	32,02
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пахтачи	77,67	37,86
Каттақўрғон	77,34	52,92
Пастдарғом	70,54	51,09
Пайариқ	67,49	53,41
Нарпай	65,94	44,97
Иштихон	63,82	52,88
Жомбой	63,12	61,04
Большевик	62,19	55,05
Оқдарё	57,46	45,17
НАВОИЙ ОБЛАСТИ		
Навбаҳор	81,47	98,50
Қизилтепа	69,04	49,65
Хатирчи	58,72	40,25
Навоий	47,24	42,59
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Ленин	79,90	32,30
Комсомолобод	71,03	46,00
Избоскан	69,78	38,79
Балиқчи	66,75	15,94
Москва	66,58	18,53
Андижон	66,00	28,52
Олтинкўл	65,84	11,34
Жалолқудуқ	58,18	11,82
Қўрғонтепа	58,01	31,27
Хўжаобод	55,66	10,22
Пахтаобод	55,60	13,74
Бўз	52,33	23,28
Марҳамат	50,85	16,66

• ЭРТАГА ТОШКЕНТДА «ТЕАТР ВА ЗАМОН» УЧРАШУВИ БОШЛАНАДИ

САҲНА—ҲАЁТ КЎЗГУСИ

СССР Маданият министрлиги ва СССР Театр арбоблари союзи ташаббуси билан Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишлаб йилнинг бошида турли мавзуларда фестиваллар ва учрашувлар ўтказила бошланган эди. Навбатдаги шундай тадбир «Театр — болаларга ва ёшларга!» деб номланди ва у ўтказиладиган жой қилиб Тошкент танланди. Шу муносабат билан Ўзбекистон Театр арбоблари союзи правлениесининг раиси, СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати БЕРНОРА ҚОРИЕВА мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Аввало, шуни таъкидлаш керакки, бундай нуфузли ва айни вақтда ниҳоятда масъулиятли ижодий учрашувнинг Тошкентда ўтказилиши маданий ҳаётимизда ўзига хос воқеадир. Бу, биринчидан эътироф, иккинчидан эса имтиҳон, албатта. Шу боисдан фестивалга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўришга тўғри келди. Бизга Москвадан, СССР Маданият министрлиги ва СССР Театр арбоблари союзидан яқиндан ёрдам беришди. Уларнинг тажрибаси ўзбекистонлик маданият ходимлари, театр намояндалари ва театршунослар учун ўзига хос мактаб бўлди, десам хато қилмаган бўламан.

Фестиваль ва учрашувларнинг аввалгилари юксак савияда ўтганлигидан хабардормиз. Уларнинг айримларида бизнинг вакиллар ҳам қатнашган. Бизнинг республикада ўтказилаётган фестивалнинг болалар ва ёшлар театрлари изланишларига бағишланганлиги қувонарлидир. Чунки бизда айни кунларда учта ёш томошабинлар театри, бешта қўғирчоқ театри, «Ёш гвардия» театри, «Илҳом» ижодкор ёшлар клуби ишлаб турибди.

Учрашув ва фестивалнинг асосий мақсади болаларни, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда театрлар ролини янада кучайтириш, бу борадаги муаммо ва камчиликларни тезроқ ҳал этиш, ўзаро ижодий алоқаларни тағин ҳам ривожлантириш, мамлакатимизда орттирилган илғор тажрибаларни ўртоқлашиш, баҳам кўриш, репертуар айирбошлашдир. Шунинг учун Тошкентга СССР Маданият министрлиги театр бошқармасининг раҳбарлари, СССР Театр арбоблари союзининг СССР халқ артисти, Ленин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Кирилл Лавров бошчилигидаги секретариати ташриф буюришди. Москва, Ленинград ва қардош республикалардан келган меҳмонлар орасида таниқли режиссёрлар, театршунос олимлар бор. Борис Васильев, Александр Александров каби ёзувчи ва драматурглар ҳам анжуманда иштирок этишади. Учрашув ва фестивалларда болгариялик драматург Панчо Панчев, италиялик режиссёр ва маданият арбоблари Грациано Милано, Франко Пассатора, Германия Федератив Республикасидан режиссёр Юрген Фмогелар ҳам қатнашадилар.

Бутуниттифоқ анжумани «Театр ва замон» мавзуидаги ижодий учрашув билан очилади. Кечқурун Ҳамза номидаги Ўзбек давлат Академик драма театрида драматург А. Червинскийнинг «Қўшув-ноллар қиссаси» спектакли билан болаларга ва ёшларга бағишланган асарлар намойиши бошланади. Асарни Марказий академик болалар театри саҳналаштирган. Икки қисмдан иборат бу спектаклни санъатшунослар кейинги йилларда болаларга атаб саҳналаштирилган асарларнинг энг яхшиси деб эътироф этганлар. Ишончимиз комилки, пьеса бизнинг ёш томошабинларимизда ҳам илиқ таассурот қолдиради.

Фестиваль репертуари ниҳоятда ранг-баранг. Унда турли йилларда саҳналаштирилган ва театрларнинг репертуарларидан тушмай келаётган, республика, Бутуниттифоқ кўрикларида энг яхши деб топилган спектакллар бор.

Ленинград область қўғирчоқ театрининг Н. Осипова асари асосида саҳнага қўйган «Ўрик дарахти», Белоруссия ССР Давлат қўғирчоқ театрининг «Чол ва турна», (В. Вольский асари), Эстония ССР Давлат қўғирчоқ театрининг «Менинг уйимда» (Р. Пилло), «Уйқудаги гўзал» (П. Сиккель), Литва ССР Каунас шаҳридаги драма театрининг «Адабиёт сабоқлари» (Й. Вайткус), Ростов-Дон ёш томошабинлар театрининг «Кучуклар» (К. Сергиенко), Ленинград Малий драма театрининг «Му-му» (И. Тургенев), Рига ёш томошабинлар театрининг «Эртага уруш бўларди» (Б. Васильев) спектакллари ана шундай асарлар. Шуниси қувончлики, фестивалимизда чехословакиялик санъаткорлар ҳам ўз спектаклларини намойиш этиш истагини билдиришди. Брно шаҳридан келган артистлар катта ёшдагилар учун томоша кўрсатишсада, болалар ва ёшлар мавзуи ҳақида фикр юритадилар. Спектакллар Ҳамза номидаги, Горький номидаги Академик драма театрлари, шунингдек, рус ёш томошабинлар театри, республика қўғирчоқ театри саҳналарида намойиш этилади.

Тошкентга ташриф буюрган санъатшунослар ва маданият арбоблари театрларимизнинг спектаклларини ҳам кўришлари мумкин. Меҳмонларни фан ва маданият ўчоқларимиз билан таништирмоқчимиз, уларнинг пахтакорлар ҳузурига бориши ҳам мўлжалланган.

Ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда театрлар муҳим роль ўйнашини ҳамма яхши билади. Шу маънода СССР Маданият министрлиги ва СССР Театр арбоблари союзи раҳбарлигида ўтказилаётган бу учрашув ва фестивални ҳар қанча табрикласак арзийди. Айни вақтда биз, ўзбек театр санъати вакиллари янги-янги изланишлар билан халқни, томошабинни хурсанд этишни, саҳна — изланишлар, садоқат, фидойилик, меҳнатсеварлик кўзгуси эканлигини ҳеч қачон унутмаслигимиз керак.

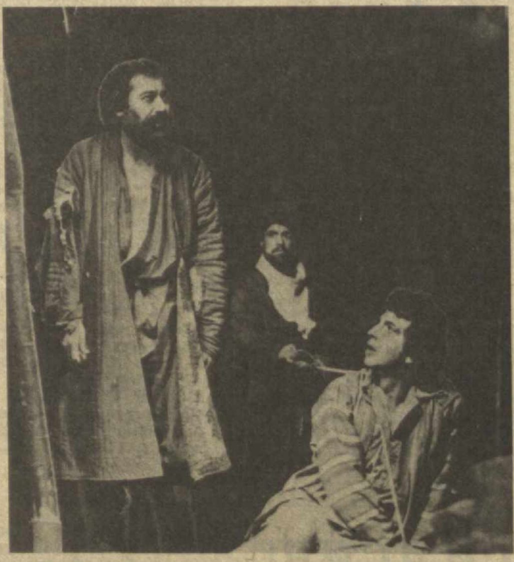

«Ёш гвардия» драма театри ёзувчи Шукур Холмирзаев асари асосида «Қора камар» спектаклини саҳналаштирди. Асарда йигирманчи йилларнинг жасур комсомоли Абдулла Набиевнинг мангуликка даҳлдор кураши, фожиали тақдири ҳақида ҳикоя қилинади. Пьесани театрнинг бош режиссёри, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби Баҳодир Йўлдошев саҳналаштирди.

СУРАТДА: «Қора камар» спектаклидан бир кўриниш.

С. МАҲКАМОВ фотоси.

• Янги шеърлар

Аёлни енгиб бўлмайди

Мен дала гулларини севаман,
улар ҳеч ким парвариш қилмаса
ҳам ўзлари чангу-тошлар орасидан
ўсиб чиқади, гуллайди.
Индира ГАНДИ.

Унга ўқ тегди.
Ўша кун дунёнинг тўрт бурчагида
Сим-сим саболаринг йиғлаб турдилар,
Дардчил наволаринг йиғлаб турдилар.
Бешигини қучиб, жигар-жон қақшаб
Момо ҳаволаринг йиғлаб турдилар.
Аёлнинг кўксига ўқ қадагани
Кулбаси кўз ёшга — ёғишга тўлди.
Аёлни ўлдириб пул санагани
Косаси оқармас қарғишга тўлди.
Ўша кун дунёнинг тўрт бурчагида
Пичирлаб чиқдилар дала гуллари:
Аёлни қаровсиз қолдириб бўлмас,
Дунёни сўровсиз қолдириб бўлмас.
Кимнингдир қўйнида пичоқ бор ҳали,
Қайсидир чўнтакда пайт пойлар ажал,
Пичирлади танклар елкасини
Эзаётган дала йўллари.
Қотил билмадики, барибир ҳам эл
Онаси айтганин қилади.
Жонига жойланган унинг сўзлари,
Қонига боғланган унинг сўзлари,
Бу ўтли қонларда энди туну-кун
Бир қасос тебранар.
Бу оппоқ тишларда ўсади қасос
Ҳар шаби-рўзларда
Оппоқ сут ҳаққи,
Баҳору-қишларда ўсади қасос.
Оловни айланиб чиқариб турган
Бу юрак — қушларда ўсади қасос.
Кимлар ўтмадилар ушбу ҳаётдан
Уни кўз устига қўйганлар ўтди.
Виждони оқ кўйлак кийганлар ўтди.
Аммо Ҳиндистоннинг оёғидаги
Асрий гулмихларни тишла суғурган
Аёлнинг ўтиши бошқача...
Қотил билмадики,
Дала гули билан ўралган дилга
Қўрғошинлар билан сингиб бўлмайди.
Аёлни ўлдириш осондир, аммо
Ки ўлдириб ҳам енгиб бўлмайди.

Қўшиқчига ўқ отма

Концертларда ҳар бир томошабиндан билетга пул эмас, бир килограммдан овқат олиб ва бу овқатларни оч ишчиларга тарқатган машҳур қўшиқчи Дин Риднинг хотирасига

Қўшиқчига ўқ отма!
Унинг қўшиғини ишчи оч наҳор
Бир тишлам қора нон кутгандек кутган.
Қабрлар ёнида, осилганда дор,
Қасоскор, ҳалоскор кутгандек кутган.
Қўшиқчига ўқ отма!
Тонг қўшиқ айтар у, шом қўшиқ айтар,
Оҳанги ўзидек ғамгин, юракли.
Ўқ отсанг ўқларинг ўзингга қайтар,
Куйи, қўшиқлари темир кўйлакли,
Қўшиғи — бўғизда туғилган шафқат,
Олисдаги отанг ёдингга тушар.
Қўшиғи — боғдаги олмадек беваҳ!
Юрагингнинг яра жойига тушар.
Қўшиғи қўнғироқ осган беланчак
Гўдак иси билан тўлгандек сирли.
Қўшиғи уч кунлик янги келинчак
«Пардаларни туширинг» дегандек сирли.
Қўшиқчига ўқ отма!
Гадолик, гуноҳга тўла кечада,
У сачраб уйғонар — кўзлари қизил.
Ўлимларга гувоҳ бўлган кечада,
Нон олиб югурар — излари қизил.
Токи оёқлари қон чопаётган
Бола қарғишига учрамай десанг,
Мурдалар юзига оқ ёпаётган
Она қарғишига учрамай десанг —
Қўшиқчига ўқ отма!

Абдулла Қодирий

У бир ватан, юртдир, қишлоқдир,
Хоҳ кеча, хоҳ кундуз эшиги очиқ.
Ғийбатдан, туҳматдан четдир, узоқдир,
Йиғласанг шамоли тутади сочиқ.
Ўша юрт — қишлоққа кетиб қоламан.
Айниқса хонамга кириб бир ожиз
«Мен тирик даҳо» деб кўпириб қолса,
Ювуқсиз қошиқ-ла сесканмай, беҳис.
Оппоқ туйғуларни шопириб қолса,
Ўша юрт — қишлоққа кетиб қоламан.
Энтикиб термулсам хирмон жойига,
Қалбимга нур оғар, юлдузлар оғар,
Бу томлар устига, бу юрт пойига
Энг оқ қор, энг тоза ёмғирлар ёғар.
Ўша юрт — қишлоққа кетиб қоламан.
Кимдир кўз ўнгимда таниш чўпонга
«Мен фалон шоир» — деб ҳужжатин тутса,
Чўпон эслолмаса...
«Ортда қолибсиз»—деб семиз достонда
Насиҳатин тутса, дастхатин тутса
Ўша юрт — қишлоққа кетиб қоламан.
Энтикиб чиқаман адирларига
Ҳей, ғала қушлар, ҳей иссиқ ёзлар,
Киминкисиз — дейман сатрларида,
Мени олиб учар ўрдаклар-ғозлар.
Ўша юрт — қишлоққа кетиб қоламан.
Кимдир иситмалаб, дарди билиниб,
Мукофот талашса, талашса мансаб,
Баланд минбарларда тилдан илиниб,
Кимлигин унутса, четлашса насаб,
Кетаман, ўзлигин кашф этган ёққа —
Ўша юрт — қишлоққа.

Зулфия МЎМИНОВА.

• Спорт

ШАХМАТ:

ТАНАФФУСДАН КЕЙИН

Испаниянинг Севилья шаҳрида жаҳон чемпиони Г. Каспаров билан тож даъвогари А. Карпов ўртасида ўн бешинчи партия ўйналди. Навбатдаги тайм-аутдан кейин чемпион қора доналар сурди. Лекин ўйин қирқ иккинчи юришга борганда кечиктирилди. Собиқ жаҳон чемпионининг қўли бироз баланд бўлиб турибди. Аммо мутахассислар, ўйин durangдан нари ўтмайди, деган фикрни билдирмоқдалар. Ҳозирча Г. Каспаров 7,5:6,5 ҳисобида олдинда бормоқда.

ДОСААФ:

АНИҚ САКРАШЛАР

Фарғонада СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери, жаҳон мутлақ чемпиони Вячеслав Крестьянников хотира-совринн учун парашютдан сакраш бўйича Бутуниттифоқ мусобақаси ўтказилди. Ердаги нуқтани аниқ мўлжалга олишда маҳорат кўрсатган фарғоналик Л. Абдураҳмонов билан москвалик Е. Клиценколар шахсий ҳисобда муваффақият қозонишди. Команда ҳисобида эркаклар ўртасида Фарғона парашютчилари, аёллар ўртасида Олмаота ДОСААФчилари ғалаба қилишди. Умумкоманда ҳисобида Қозоғистон спортчилари биринчи ўринни эгалладилар.

ФУТБОЛ:

ЯНА БИР ЮТУҚ

Мамлакат юбилей чемпионатининг ғолиби бўлган пойтахт спартакчилари яна бир муваффақиятга эришдилар. Улар СССР футбол федерациясининг кубоги учун курашнинг финалида Харьковнинг «Металлист» футболчилари билан майдонга тушиб, 4:1 ҳисобида ғалаба қилдилар.

ХОККЕЙ:

ҚЎШ ҒАЛАБА

Биринчи лигага ўтишга ҳаракат қилаётган Тошкентнинг «Бинокор» командаси хоккейчилари ўз майдонларида кетма-кет ғалабага эришдилар. Улар «Южный Урал» коллективини қабул қилиб, 2:1 ва 5:3 ҳисобида зафар қучдилар. Бинокорчилар 21 очко билан учинчи ўринни эгаллаб турибдилар.

Редактор ўринбосари Т. НАЖМИДДИНОВ.

ТВ — ТВ

ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА

23 ноябрь, Душанба

МТ-I. 8.00—90 минут. 9.35—«Капитанга турмушга чиқиш». Бадиий фильм. 11.00 ва 16.25 — Янгиликлар. 16.35 — Қайта қуриш прожектори. 16.45 — Рус тили. 17.15— Умид стартлари. 18.00 —Халқ куйлари. 18.15 — Дзюдо. Жаҳон чемпионати. 18.45 — Жадаллаштириш ва қайта қуриш. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.40 — «Карқур уяси». Фильм-спектакль. 21.30 —Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Карқур уяси». Фильм-спектаклнинг давоми. 23.25— Дунё воқеалари. 23.40 — Шахмат. Жаҳон чемпионатида.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 —Музика. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Итальян тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 —СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Биология. 11.55 —Новаторлар ва консерваторлар. 13.00 — «Рафиқасининг иқрори». Бадиий фильм. 14.55 —Янгиликлар. 15.05 —Ўқитувчига музика сабоғи. 16.10 — Ҳужжатли фильмлар. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 19.45 — Халқаро панорама. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Реклама. 20.50 —Фортопьяно ва аркестр учун рапсодия. 21.30 — Время. 22.05 —Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Санъат усталари ва ижодкор ёшлар концерти. 23.20 —Москва музейларининг бадиий хазиналари. 00.05 — Янгиликлар.

УзТВ.Г. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Ҳужжатли фильм. 7.30 — Ахборот. 7.50— Салом, кичкинтойлар! 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Химия. 18.40 Мультфильм. 19.00 — Инсон болаликдан бошланади. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ёшлик студияси кўрсатади. 20.15 —Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Театр янгиликлари. 21.20 — Ахборот танқид қилади. 21.30 — Время. 22.05 — Амалий давра суҳбати. 22.55— Дала меҳнаткашлари учун кечки программа.

УзТВ.II. 19.35 — «Босс, соат 12 да келади». Бадиий фильм. 20.50 — Анъаналар давом этади. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. **ФРУНЗЕ.** 22.15 — Душанба иш кунидан сўнг. 22.45 — «Оқ тундаги гулхан». Бадиий фильм.

24 ноябрь, Сешанба

МТ-I. 8.00 —90 минут. 9.35 —«Карқур уяси». Фильм-спектакль. 13.35 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — Илмий-оммабоп фильм. 17.15 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 17.45 —Ҳужжатли фильмлар. 18.20 А. Зимаков чалади. 18.45 — Сиз яратган боғ. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильмлар. 20.05 — 1987 йил қўшиқлари. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 —Время. 22.05 — Муаммолар —изланишлар — ечимлар. 23.35 — И. Ойстрах чалади. 24.00 — Дунё воқеалари. 00.15— Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 Ҳужжатли фильм. 9.35— География. 10.05 — Француз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Табиатшунослик. 11.55 — Рус тили. 12.25 — Илмий-оммабоп фильм. 13.00 —«Турфа ҳангомалар». Бадиий фильм. 15.10 —Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.15 — Табиат иншолари тўплами. 18.35 — Янгиликлар. 18.45— ...16 ёшгача ва ундан катталар. 19.30 — Музикали киоск. 20.00 — Социализм мамлакатларида. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.50 — Ритмик гимнастика. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.05 — «Турбинларнинг кунлари». Бадиий фильм. 1-серия. 23.20 —Янгиликлар.

УзТВ.I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 —Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Жамиятшунослик. 18.40 — Гўзаллик оламига саёҳат. 19.30 —Ахборот. 19.45 — СССРда миллий муносабатлар. 20.15 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Куйланмаган қўшиқ. 21.30 —Время. 22.05 —«Имон». Телеспектакль, 1-қисм. 23.15 —Дала меҳнаткашлари учун кечки программа.

УзТВ.II. 19.30 — «Сўнгги тўп садолари». Бадиий фильм. 21.00 — Ҳушёрлик ҳаёт нормаси. 21.40 —Время. **ДУШАНБА.** 22.05 — Юбилей йили пахтаси. 22.20 — Жамоатчилик фикри.

25 ноябрь, Чоршанба

МТ-I. 8.00 —90 минут. 9.35 —Ҳужжатли фильм. 10.05 — Концерт. 11.10 ва16.30 —Янгиликлар. 16.40 —Қайта қуриш прожектори. 16.50 —Концерт. 17.15 — Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар. 17.45— Мультфильм. 17.55 — Ҳужжатли фильм. 18.45 — Инсон ва қонун. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Катталар учун мультфильм. 19.45 — «Йўллардаги текширув». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 —Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Музика ва биз. 23.15 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 —Музика. 10.05 — Немис тили. 11.05 —СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Умумий биология. 12.05 — С. Орлов поэзияси. 13.10 — «Турбинларнинг кунлари». Бадиий фильм. 1-серия. 14.55 — Янгиликлар. 15.05 — Театр ва адабиёт ҳақида ҳикоялар. 16.30 — Ҳужжатли фильм. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ғоя талаб қилинади. 19.30 — Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Реклама. 20.50 —Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Турбинларнинг кунлари». Бадиий фильм. 2-серия. 23.30 — Москва кузи. 00.15 — Янгиликлар.

УзТВ.I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Болалар учун фильм. 18.40 — Ўқитувчи экрани. 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 —Ёшлик. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ҳужжатли фильм. 21.00 — Тил—маданият кўзгуси. 21.30 —Время. 22.05 — «Имон». Телеспектакль, 2-қисм. 23.00 — Дала меҳнаткашлари учун кечки программа.

УзТВ.II. 19.35 — Қувноқ стартлар. 20.20 — Телефильм. 20.30 — Ритмик гимнастика. 20.55 — Шаҳар юмушлари ва муаммолари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. **ФРУНЗЕ.** 22.15 —Ҳужжатли фильмлар.

26 ноябрь, Пайшанба

МТ-I. 8.00 —90 минут. 9.35 —«Йўллардаги текширув» Бадиий фильм. 11.20 — Умид стартлари. 12.05 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Қайта қуриш прожектори. 16.55 — Илмий-оммабоп фильм. 17.15 —...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.00 — Монголия халқ республикаси эълон қилинган кунга. 18.30 — Концерт. 19.00 —Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 —Севимли куйлар. 20.00 — Футбол. УЕФА кубоги. 1/8 финал. «Вердер» (ГФР) —«Динамо» (Тб). 21.30 — Время. 22.05 —Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Вевосита линия. 23.30 —Қўшиқлар ва рақслар. 24.00 — Дунё воқеалари. 00.15 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 —Табиатшунослик. 9.55— Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Испан тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 —СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Физика. 12.05 — «Петрушка». 13.05 —«Турбинларнинг кунлари. Бадиий фильм, 2-серия. 14.50— Янгиликлар. 15.00 —Г. Р. Державин. Ҳаёти ва ижоди. 15.50— Ҳужжатли фильм. 18.35 —Янгиликлар. 18.45 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 19.15 — Ритмик гимнастика. 19.45 — Мультфильм. 19.55 — Камалак. 20.30 —Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 —Э. Москвитина чалади. 21.00 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05— Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Турбинларнинг кунлари. Бадиий фильм. 3-серия. 23.20 — Янгиликлар.

УзТВ.I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом кичкинтойлар! 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.30 —Илмий-оммабоп программа. 19.00 — Интенсивлаш беш йиллик шиори. 19.30 —Ахборот. 19.45 —М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга визити. Ҳужжатли фильм. 20.30 —Ахборот. 20.50 —Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.05 —«Муҳаббат можароси». Бадиий фильм. 23.30 — Дала меҳнаткашлари учун кечки программа.

УзТВ.II. 19.40 — «Қўшиғим, жон қўшиғим». 20.20 — «Унутилмас сатрлар». 20.50 — Реклама. 21.00 —«Соғлом турмуш учун». 21.30 — Время. 22.05— Қайта қуриш прожектори. **ДУШАНБА.** 22.15 — Юбилей йили пахтаси. 22.35 — «Бир йўла ўйин сеанси». Бадиий фильм.

27 ноябрь, Жума

МТ-I. 8.00 —90 минут. 9.35 — «Қалбларимизни асраб қолинг». Бадиий фильм. 10.45 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Қайта қуриш прожектори. 16.55 —Илмий-оммабоп фильм. 17.15 —Тбилиси шаҳар «Лилео» ансамбли ижро этади. 17.40 — Ҳужжатли фильмлар. 18.00 — Мультфильмлар. 18.45 — Фан ва турмуш. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 —Ҳужжатли фильм. 20.15 — Концерт. 21.00 «Суиқасд». Бадиий фильм. 21.30 —Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 —Кинопанорама. 23.45 — Ҳужжатли фильм. 24.00 —Тунгги информацион-музикали программа.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 —Тарих. 10.05 —Инглиз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Тарих. 12.05 — Ёғоч ўймакорлиги. 13.05 — «Турбинларнинг кунлари». Бадиий фильм, 3-серия. 14.05 —М. П. Мусоргский. 15.10 — Янгиликлар. 15.20 — Тарих саҳифалари. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 19.30 Концерт. 20.00 —Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 20.30— Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Эркин кураш. Жаҳон кубоги. 21.15 —Халқ куйлари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15— Суҳбатга таклиф. 23.15 —Концерт. 00.15 — Янгиликлар.

УзТВ.I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50— Салом кичкинтойлар! 18.00— Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — Эстетика асослари. 19.00 — Иқтисод ва тежамкорлик учун. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Киносаёҳатчилар альманахи. 20.00 — Социалистик қонунчилик ва демократия. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ижод саҳифалари. 21.30— Время. 22.05 — Оталар сўзи —ақлнинг кўзи. 23.05 —Дала меҳнаткашлари учун кечки программа.

УзТВ.II. 19.30 — Телефильм. 19.40 — Дўстлар адреси. 20.35 —Ритмик гимнастика. 21.00— Пахта йиғим-терими —ҳамманинг ва ҳар бир кишининг иши. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. **ФРУНЗЕ.** 22.15 —Баскетбол. СССР чемпионати. 22.55 — «Ҳамла». Бадиий фильм.

28 ноябрь, Шанба

МТ-I. 8.00 —90 минут. 9.35 —Концерт. 9.55 — Нега ва нима учун? 10.25 —Вальс оламида. 11.00 — Албаниянинг миллий байрами —озодлик кунига. 11.30 — Халқаро конкурслар лауреати С. Бунин концерти. 12.00 — Инсон. Ер. Коинот. 12.30 — Камалак. 13.00— Социализм мамлакатларида. 13.30 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 14.00 —Тожикистон ССРда меҳнат ресурслари муаммолари ҳақида. 15.30 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 16.30 — Ҳужжатли фильм. 16.50 — Йиллар, авлодлар, қўшиқлар. 18.00 — Мультфильм. 18.20 —Олтин халқа бўйлаб. 19.05 — «Оқ атиргуллар, қизил филлар». Телеспектакль. 21.30 — Время. 22.05 —Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Телевизион танишув. 23.30 — Ҳужжатли фильм. 23.50 —Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг. 01.20 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Совет ватанпарвари. 9.30 — Ритмик гимнастика. 10.00 — Ҳужжатли фильм. 11.00 — Тонгги почта. 11.30— «Мария Медичининг қутиси». Бадиий фильм. 13.00 — Ҳужжатли фильм. 13.55 — Музикали портрет. 14.25 — Чет эл фильмлари экрани. 15.45 — Концерт. 16.50 — «Ит пичан емас, отга ҳам бермас». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 19.00 — Эркин кураш. Жаҳон кубоги. 19.30 — «Ўз ерингдаги уй», Телеочерк. 20.00 — Стол тенниси. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Хоккей, СССР чемпионати. 23.25 — Янгиликлар.

УзТВ.I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Ҳужжатли фильм. 7.30 — Ахборот. 7.50— Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ҳужжатли фильмлар. 9.00 — Врач маслаҳати. 9.10 — «Оқибат». Бадиий фильм. 10.35 — Ленин коммунистик ахлоқ ҳақида. 11.05 — Тошкентда Ҳиндистон кинофестивали. 12.35 — Йўл ҳаракати қоидаларини ўрганамиз. 13.05 — Хўжасизликка қарши ўт очамиз. 13.35 — Замандас. 18.00 — Дўстлик экрани. 19.00 — Оналар мактаби. 19.30 — Ахборот. 19.45 — «Инқилоб тенгдошлари». 20.30— Ахборот. 20.50 — Жавоҳир дурдоналари. 21.30 — Время. 22.05 — «Оламга саёҳат». 23.05 — Дала меҳнаткашлари учун кечки программа.

УзТВ.II. Душанба. 18.00 — Дўстлик экрани. 19.00 — Олам бир ҳафта ичида. 19.15 — Реклама. 19.30 — Новости. 19.50— Ёзувчи ва ҳаёт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — «Октябрдан нурафшон». Байрам кўрсатуви. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Байрам кўрсатувининг давоми.

29 ноябрь, Якшанба

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.35— Ритмик гимнастика. 10.15 — Спортлото. 10.30 — Будильник. 11.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 12.00 — Тонгги почта. 12.30 — Саёҳатчилар клуби. 13.30 — Музикали киоск. 14.00 — Қишлоқ янгиликлари. 15.00 — Югославиянинг миллий байрами — Республика кунига. 16.00 — Здоровье. 16.45 — Камалак. 17.05 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 18.30— Концерт. 19.05 — Халқаро панорама. 19.50 — «Эльбадаги учрашув». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Ҳужжатли фильм. 23.15 — Джаз панорамаси. 23.55 — Янгиликлар.

МТ-II. 9.00 — Зарядкага марҳамат! 9.20 Рус тили. 9.50 — «Виолончель ва оркестр учун рококо» мавзуидаги вариациялар. 10.15 — СССР халқ рассоми Е. Моисеенко. 10.55 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 11.45 — Кабарда-Балкар телевидениесининг программаси. 12.35 — Ҳужжатли фильм. 12.55 — Реклама. 13.00 — Мультфильм. 13.15 — М. Твен ҳикоялари. 14.05 — «Учбурчак». 14.35 — Илмий оммабоп фильм. 15.05 — Мамлакат миллий театрлари фестивали. 16.30 — Тўпли хоккей. СССР чемпионати. 17.15 — Камалак. 17.45 — Бадиий гимнастика. 18.30 — Мультфильм. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 19.20 — С. Есенин хотирасига поэма. 20.05 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 —Эркин кураш. Жаҳон кубоги. 21.15 — Лирик концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15— Чет эл фильмлари экрани. 22.25 — Стол тенниси. Халқаро турнир. 00.10 — Янгиликлар.

УзТВ.I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Телефильм. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Ҳужжатли фильмлар. 8.50 — Биргаликда куйлаймиз. 9.10 — Ҳужжатли фильм. 9.30 — Истеъдод. 9.50 — Спорт шарҳи. 10.40 — Светофор. 11.40 — Давлат қабули — давр талаби. 12.10 — Шахмат мактаби. 12.40 — Касблар сари йўл. 13.10 — Социалистик турмуш тарзи. 13.40 — Реклама. 18.00— Болалар учун фильм. 19.00 — Ота-оналар университети. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Студент — пахтакорлар, Сизлар учун! 20.30 — Ахборот. 20.50 — Санъат оламида. 21.30 — Время. 22.05 — «Муштум» журнали— меҳмонимиз. 23.05 — Дала меҳнаткашлари учун кечки программа.

УзТВ-II. Фрунзе. 16.20 — Мультфильм. 16.30 — Субъектив объектив. 17.00 — Новинки. 18.00 — Халқ ижодиёти. 18.30 — Музикали танаффус. 18.35 — Инсон, жамият, қонун. 19.05 — Халқаро панорама. 19.50 — Баскетбол. СССР чемпионати. 20.30 — Киноконцерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Аср ўғирлиги». Бадиий фильм.

Р. — 09169. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 269. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12